

Pārskats par Latvijā sniegto atbalstu pakalpojumiem
ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi
2016. un 2017. gadā

SATURS

1. PĀRSKATS PAR IZDEVUMIEM	2
2. 2012. GADA VTNP LĒMUMA PIEMĒROŠANAS APRAKSTS.....	3
Slimnīcas (2. panta 1. punkta b) apakšpunkts)	3
Sociālie pakalpojumi (2. panta 1. punkta c) apakšpunkts)	7
a) veselība un ilgtermiņa aprūpe.....	7
b) bērnu aprūpe.....	12
c) piekļuve un reintegrācija darba tirgū.....	12
d) sociālie mājokļi.....	12
e) neaizsargāto grupu aprūpe un sociālā integrācija.....	12
Gaisa vai jūras pārvadājumi uz salām, kurās gada vidējais satiksmes rādītājs nepārsniedz panta 1. punkta d) apakšpunktā noteikto robežvērtību	15
Lidostas un ostas, kuru vidējais gada satiksmes apjoms nepārsniedz 2. panta 1. punkta e) apakšpunktā noteikto robežvērtību.....	15
VTNP kompensācija, kas nepārsniedz 15 miljonus euro gadā (2. panta 1. punkta a) apakšpunkts).....	21
i. pasta pakalpojumi.....	21
ii. enerģētika	22
iii. atkritumu savākšana.....	26
iv. ugunsapgāde	29
v. kultūra.....	32
vi. finanšu pakalpojumi	32
vii. citas nozares (lūdzam precizēt)	32
3. SŪDZĪBAS, KO IESNIEGUŠAS TREŠĀS PERSONAS	32
4. DAŽĀDI JAUTĀJUMI.....	32

Lai ievērotu Eiropas Savienības dalībvalstu ziņošanas pienākumu, kas paredzēts 2012.gada VTNP lēmuma¹ 9.pantā (turpmāk – VTNP lēmums), Latvija ir sagatavojusi šo dokumentu – pārskatu par sniegto atbalstu pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi 2016. un 2017.gadā.

Nemot vērā to, ka Latvijā līdz šim nav gadījumu, kad kompensācija vidēji gadā par pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanu pārsniegtu 15 miljonus EUR jomās, kurām šāds sliekšnis piemērojams, Latvijā nav piemērotas VTNP nostādnes², attiecīgi arī VTNP nostādņu 62.punktā minētais ziņošanas pienākums nav piemērojams.

Pēc Eiropas Komisijas norādījumu saņemšanas 2018.gada martā, Finanšu ministrija kā nacionālā komercdarbības atbalsta kontroles institūcija (Finanšu ministrijas Komercdarbības atbalsta kontroles departaments) izsūtīja Latvijas institūcijām, kuras sniedz atbalstu, piemērojot VTNP lēmumu, informācijas pieprasījumus, tai skaitā, konkrētām nozaru ministrijām un visām pašvaldībām.

Dokumenta izstrādē ņemti vērā Eiropas Komisijas norādījumi par pārskata formātu. Informācija pārskatā izdevumu ailēs pa atbalsta jomām norādīta rindās A, C un KOPĀ. Ievērojot valsts teritoriālo iedalījumu, aile B (izmaksājušas reģionālās iestādes) aizpildīta netiek.

Ievērojot to, ka informācija pārskatā iekļauta apkopotā veidā, kā arī to, ka neviens no informācijas sniedzējiem nav sniedzis norādes par konfidencialitāti, sagatavotais pārskats neietver konfidenciālu informāciju un nav šķēršļu tā publiskošanai.

1. PĀRSKATS PAR IZDEVUMIEM

Kopīgie VTNP paredzētie vispārējās valdības izdevumi pēc juridiskā pamata (miljonos EUR)		
	2016	2017
<i>Kompensācija par vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumiem (1+2)</i>	690,65	726,65
1) Kompensācija, kas piešķirta uz VTNP lēmuma pamata	690,65	726,65
2) Kompensācija, kas piešķirta uz VTNP nostādņu pamata	-	-

¹ Komisijas Lēmums 2012/21/ES par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, OV L 7, 11.1.2012., 3. lpp.

² Komisijas paziņojums – Eiropas Savienības nostādnes par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu (2011), OV C 8, 11.1.2012., 15. lpp.

2. 2012. GADA VTNP LĒMUMA PIEMĒROŠANAS APRAKSTS

Slimnīcas (2. panta 1. punkta b) apakšpunkts)

Lūdzam skaidri un detalizēti aprakstīt, kā Jūsu dalībvalstī tiek organizēta attiecīgo pakalpojumu sniegšana
Lūdzam norādīt, kāda veida pakalpojumi attiecīgajā nozarē Jūsu dalībvalstī ir definēti par VTNP. Lūdzam pēc iespējas skaidrāk izklāstīt to pakalpojumu saturu, kurus uzticēts sniegt kā pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.
<p>Valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumu veidi, par kuru sniegšanu Nacionālais veselības dienests (turpmāk – Dienests) saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 1.novembra noteikumiem Nr. 850 „Nacionālā veselības dienesta nolikums” un Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumiem Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” slēdza līgumus ar stacionārajām ārstniecības iestādēm jeb slimnīcām 2016. un 2017.gadā bija:</p> <ol style="list-style-type: none">1. neatliekamā medicīniskā palīdzība;2. stacionārā veselības aprūpe;3. primārā veselības aprūpe;4. sekundārā ambulatorā veselības aprūpe;5. zobārstniecība;6. laboratoriskie izmeklējumi7. medicīniskā rehabilitācija;8. veselības aprūpe mājās.
Lūdzam norādīt (raksturīgos) pilnvarojumu veidus . Ja kādā konkrētā nozarē tiek izmantoti pilnvarojumu standarta paraugi, lūdzam tos pievienot.
<p>Dienests, atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” XI nodaļai, slēdz līgumus ar slimnīcām par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu un apmaksu. Katru gadu Dienests sadarbībā ar Veselības ministriju un pakalpojumu sniedzēju deleģētiem pārstāvjiem izstrādā tipveida līguma paraugus katram veselības aprūpes veidam. Līgumu paraugi tiek apstiprināti ar Dienesta iekšējo rīkojumu un ir pieejami Dienesta mājas lapā http://www.vmnvd.gov.lv/lv/503-ligumpartneriem/ligumu-paraugi. Mēneša laikā pēc likuma par valsts budžetu kārtējam gadam izsludināšanas Dienests līgumā katrai slimnīcai nosaka sniedzamo veselības aprūpes pakalpojumu apjomu un no valsts budžeta apmaksājamo finanšu apmēru (budžetu) kalendāram gadam.</p> <p>Savukārt pašvaldības izdod saistošos noteikumus, pilnvarojot konkrētas (pašvaldības) kapitālsabiedrības nodrošināt sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem. Saistošos noteikumus papildina pašvaldības lēmumi par kapitālsabiedrības dibināšanu, lēmumi par pārvaldes uzdevumu deleģēšanu un pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumi.</p>
Lūdzam par katru nozari norādīt vidējo pilnvarojuma ilgumu (gados) un to pilnvarojumu īpatsvaru (%), kuru ilgums pārsniedz 10 gadus . Lūdzam precizēt, kurās nozarēs tika uzticēts sniegt VTNP laikposmā, kas pārsniedz 10 gadus, un izskaidrot, kā šis ilgums ir pamatots.

<p>Līgumus ar slimnīcām Dienests, atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” 236.punktam, slēdz uz laiku, kas nepārsniedz desmit gadus. Parasti līgumi tiek slēgti uz trīs gadiem, bet no valsts budžeta apmaksājamo finanšu apmēru un attiecīgi no valsts budžeta apmaksājamo veselības aprūpes pakalpojumu apjomu slimnīcām nosaka vienam kalendārajam gadam.</p> <p>Pašvaldību noslēgto līgumu termiņi ir atšķirīgi, bet nepārsniedz 10 gadus.</p>
<p>Lūdzam norādīt, vai uzņēmumiem (parasti) tiek piešķirtas ekskluzīvas vai speciālas tiesības.</p>
<p>Slimnīcām tiek piešķirtas speciālās tiesības.</p>
<p>Kādi atbalsta instrumenti ir izmantoti (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.)?</p>
<p>Dienests veic apmaksu slimnīcām par sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, pamatojoties uz veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas norēķinu sistēmā sagatavotajiem rēķiniem, kurus sistēma veido pamatojoties uz slimnīcu ievadīto medicīniskās uzskaites dokumentu informāciju par slimnīcā veikto darbu līgumu ietvaros un Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumos Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” noteiktajiem veselības aprūpes pakalpojumu tarifiem.</p> <p>2016.gada sākumā tika veikti noslēguma maksājumi par Eiropas Savienības fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektiem, kas tika pabeigti 2015.gadā. Savukārt, 2017.gadā tika izmaksāti Eiropas reģionālā attīstības fonda (turpmāk - ERAF) līdzekļi par Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda uzsāktajiem projektiem atbilstoši projektu īstenotāju iesniegtajiem starpposmu pieprasījumiem par faktiski veiktajiem projekta izdevumiem. Finansējums par ERAF projektos paredzēto aktivitāšu īstenošanas izpildi slimnīcām tika piešķirts tiešo subsīdiju veidā.</p> <p>Pārsvārā atbalsta instruments slimnīcu gadījumā ir tiešā subsīdija no valsts budžeta. Taču var būt arī pašvaldības līdzfinansējums ERAF projekta realizācijai kā ieguldījums pamatkapitālā, pašvaldību gadījumā mēdz būt arī atteikšanās no dividendēm (visa kapitālsabiedrības peļņa tiek novirzīta tās attīstībai).</p>
<p>Lūdzam izskaidrot raksturīgo kompensācijas mehānismu saistībā ar attiecīgajiem pakalpojumiem un norādīt, vai tiek izmantota izmaksu sadales metode vai novērsto neto izmaksu metode.</p>
<p>Veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas noteikumi un norēķinu kārtība pakalpojumu sniedzējiem ir ietverti līgumos, kas tiek noslēgti starp Dienestu un slimnīcām par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu un apmaksu. Dienests veic apmaksu slimnīcām par sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, pamatojoties uz veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas norēķinu sistēmā sagatavotajiem rēķiniem, kurus sistēma veido pamatojoties uz slimnīcu ievadīto medicīniskās uzskaites dokumentu informāciju par slimnīcā veikto darbu līgumu ietvaros un Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumos Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” noteiktajiem veselības aprūpes pakalpojumu tarifiem. Šāda kārtība nodrošina to, ka valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu apmaksa notiek atbilstoši veiktajam darbam noslēgto līgumu ietvaros. Dokumenti par veiktajiem norēķiniem tiek kārtoti atbilstoši likumam „Par grāmatvedību” un Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju” prasībām.</p>

Tiek izmantota izmaksu sadales metode, jo novērsto neto izmaksu metodi nav iespējams piemērot dēļ tā, ka sarežģītie un attiecīgi dārgie veselības aprūpes pakalpojumi tiek sniegti tikai kā valsts apmaksātie pakalpojumi, līdz ar to nav iespējams salīdzināt izmaksas.

ERAF projektu īstenošanas jomā investīcijas slimnīcu attīstībā plānotas ar mērķi uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību četrās prioritārajās veselības jomās – sirds un asinsvadu, onkoloģijas, bērnu (sākot no perinatālā un neonatālā perioda) aprūpes un garīgās veselības aprūpes jomā, papildus ieviešot reformu plānā noteiktos stacionāro ārstniecības iestāžu sadarbības principus un nodrošinot sarežģītāku pakalpojumu koncentrāciju augstāka līmeņa ārstniecības iestādēs un pamatpakalpojumu pieejamību tuvāk iedzīvotāju dzīves vietai.

ERAF projekti stacionārās veselības aprūpes attīstības jomā Eiropas Savienības fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā tika īstenoti atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 13.janvāra noteikumiem Nr.44 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.5.3.1.apakšaktivitāti „Stacionārās veselības aprūpes attīstība””. Savukārt, Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ERAF projektu īstenošana tiek veikta saskaņā ar 2016. gada 20. decembrī apstiprinātajiem Ministru kabineta noteikumiem Nr.870 “Noteikumi par darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.3.2. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, jo īpaši sociālās, teritoriālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, attīstot veselības aprūpes infrastruktūru" projektu iesniegumu atlases pirmo un otro kārtu”.

Raksturīgie pasākumi, ko izmanto, lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju un nodrošinātu šādas pārmērīgas kompensācijas atmaksu.

Lai nodrošinātu patiesu un precīzu informāciju par veiktajiem norēķiniem, atbilstoši Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju” prasībām, tiek veikta norēķinu inventarizācija, pēc saimnieciskā gada beigām tiek sagatavoti savstarpējo norēķinu salīdzināšanas akti par noslēgto līgumu izpildi ar katru slimnīcu, kas sniedz valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, ietverot tajā Dienesta un slimnīcu informāciju par veiktā darba, līguma, norēķinu, prasījumu un saistību summām. Gadījumā, ja norēķinu salīdzināšanas rezultātā tiek konstatēts, ka iepriekšējā gada decembrī veiktā priekšapmaksa slimnīcām par iepriekšējā gada decembrī veiktajiem veselības aprūpes pakalpojumiem ir lielāka par līguma ietvaros sniegto pakalpojumu apjomu, slimnīcai tiek sagatavota vēstule ar prasījumu atgriezt pārmaksāto summu. Ja minētā summa netiek atmaksāta valsts budžetā, Dienests šo pārmaksāto naudas līdzekļu summu ietur no maksājumiem par kārtējā gadā sniegtajiem valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem. Saskaņā ar likuma „Par budžetu un finanšu vadību” prasībām Dienests kā budžeta izpildītājs līdzekļu izlietojumu veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai var plānot tikai budžetā piešķirto līdzekļu ietvaros.

Īstenoto ERAF projektu ietvaros slimnīcu infrastruktūras attīstības izmaksām ir noteikti vairāki pārmērīgas kompensācijas kontroles mehānismi:

- atbalsts infrastruktūrai nedrīkst pārsniegt infrastruktūras attīstības izmaksas;
- visas infrastruktūras attīstības darbības tiek realizēti balstoties uz publisko iepirkumu līgumiem;
- papildus tiek kontrolēts, lai atbalsts infrastruktūras attīstībai tiktu piešķirts proporcionāli infrastruktūras izmantošanai vispārējo tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu sniegšanā;
- pārmērīgas kompensācijas gadījumā slimnīcām jāatmaksā piešķirtos līdzekļus noteiktā apmērā.
- Tā kā pašvaldības līdzfinansējums tiek piešķirts konkrētas kapitālsabiedrības

attīstībai nepieciešama projekta realizācijai, pamatojoties uz atbalstītā projekta dokumentāciju un publiskā iepirkuma procedūras rezultātiem, pār kompensācija tiek novērsta. Kā arī kapitālsabiedrības peļņa tiek izmantota konkrēta investīciju projekta (tā daļas) realizācijai saskaņā ar dalībnieku sapulcē apstiprināto kapitālsabiedrības budžetu un publiskā iepirkuma procedūras rezultātiem.	
Lūdzam īsi izskaidrot, kā ir ievērotas pārredzamības prasības (skatīt 2012. gada VTNP lēmuma 7. pantu) attiecībā uz atbalstu, kas pārsniedz 15 miljonus euro un piešķirts uzņēmumiem, kuri veic arī tādas darbības, kas neietilpst VTNP darbības jomā. Lūdzam iekļaut Jūsu atbildē arī dažus attiecīgus piemērus šajā nolūkā publiskotajai informācijai (piemēram, saites uz tīmekļa vietnēm vai citas atsauces), norādīt, vai Jūsu valstī ir centrāla tīmekļa vietne, kurā šī informācija tiek publiskota par visiem attiecīgajiem atbalsta pasākumiem Jūsu dalībvalstī (ja jā, lūdzam norādīt saiti uz šo tīmekļa vietni), vai arī izskaidrot, vai un kā informācija tiek publiskota atbalsta piešķiršanas līmenī (piemēram, centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī).	
Informācija par slimnīcu līgumsaistību izpildi ir pieejama Dienesta mājas lapā internetā, t.i., http://www.vmnvd.gov.lv/lv/503-ligumpartneriem/operativa-budzeta-informacija . Informācija attiecībā uz ERAF projektu īstenošanas jomā veiktajām investīcijām slimnīcu infrastruktūras attīstībā tiek publicēta finanšu instrumenta administratora mājas lapā internetā, t.i., par Eiropas Savienības fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektiem http://www.esfondi.lv/aktivitates un par Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda projektiem http://www.esfondi.lv/es-fondu-projektu-mekletajs	
Piešķirtā atbalsta summa	
Piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR) Šī summa ietver visu Jūsu valsts teritorijā piešķirto atbalstu, tostarp reģionālo un vietējo iestāžu piešķirto atbalstu. (A+B+C)	
2016	2017
401,95 mln. EUR	428,07 mln. EUR
A: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas valsts centrālās iestādes⁷	
2016	2017
396,09 mln. EUR	422,96 mln. EUR
B: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas reģionālās iestādes⁸	
2016	2017
-	-
C: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas vietējās iestādes⁹	
2016	2017
5,86 mln. EUR	5,11 mln. EUR

Izdevumu īpatsvars pa atbalsta instrumentiem (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.) (ja informācija ir pieejama)	
2016	2017
<p>Viss atbalsts sniegts kā subsīdijas, t.sk.: Valsts budžeta finansējums veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai (<u>subsīdija</u>) – 363,15 mln. EUR; Finansējums ERAF projektu īstenošanai (subsīdija) – 9,79 mln. EUR; Kapitālsabiedrību, kurās Veselības ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes no 2015.gada peļņas valsts budžetā – 0,69 mln. EUR; Finansējums valsts galvotā aizdevumu atmaksai – 6,40 mln. EUR; Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 16,06 mln. EUR Pašvaldību dotācija – 3,29 mln. EUR. Kapitālsabiedrību, kurās pašvaldība ir kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes no 2015.gada peļņas valsts budžetā – 0,09 mln. EUR. Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 2,48 mln. EUR.</p>	<p>Viss atbalsts sniegts kā subsīdijas, t.sk.: Valsts budžeta finansējums veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai (<u>subsīdija</u>) – 385,58 mln. EUR; Finansējums ERAF projektu īstenošanai (subsīdija) – 0,62 mln. EUR; Kapitālsabiedrību, kurās Veselības ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes no 2016.gada peļņas valsts budžetā – 0,11 mln. EUR; Finansējums valsts galvotā aizdevumu atmaksai – 0,87 mln. EUR; Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 35,78 mln. EUR Pašvaldību dotācija – 3,51 mln. EUR. Kapitālsabiedrību, kurās pašvaldība ir kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes no 2016.gada peļņas valsts budžetā – 0,10 mln. EUR. Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 1,50 mln. EUR.</p>
Papildu kvantitatīvā informācija (piemēram, saņēmēju skaits pa nozarēm, vidējā atbalsta summa, uzņēmumu lielums) ¹⁰	
2016	2017
Atbalsta saņēmēju skaits: 42	Atbalsta saņēmēju skaits: 40
Vidējā atbalsta summa: 9,57 mln. EUR	Vidējā atbalsta summa: 10,70 mln. EUR

Sociālie pakalpojumi (2. panta 1. punkta c) apakšpunkts)

a) veselība un ilgtermiņa aprūpe

Lūdzam skaidri un detalizēti aprakstīt, kā Jūsu dalībvalstī tiek organizēta attiecīgo pakalpojumu sniegšana⁵
Lūdzam norādīt, kāda veida pakalpojumi attiecīgajā nozarē Jūsu dalībvalstī ir definēti par VTNP. Lūdzam pēc iespējas skaidrāk izklāstīt to pakalpojumu saturu, kurus uzticēts sniegt kā pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.
Valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumu veidi, par kuru sniegšanu Nacionālais veselības dienests (turpmāk – Dienests) saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 1.novembra noteikumiem Nr. 850 „Nacionālā veselības dienesta nolikums” un Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumiem Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un

finansēšanas kārtība” slēdza līgumus ar veselības aprūpes iestādēm 2016. un 2017.gadā bija:

- 1) neatliekamā medicīniskā palīdzība;
- 2) primārā veselības aprūpe;
- 3) sekundārā ambulatorā veselības aprūpe;
- 4) zobārstniecība;
- 5) laboratoriskie izmeklējumi
- 6) medicīniskā rehabilitācija;
- 7) veselības aprūpe mājās.

Padotības iestādes:

- nodrošina iedzīvotāju (tai skaitā sportistu un bērnu ar paaugstinātu fizisko slodzi) fiziskās veselības aprūpi un koordinē fiziskās veselības aprūpes pasākumu īstenošanu;
- sagatavo asinis un asins komponentus ārstniecības iestādēm, kā arī nodrošina imūnhematoloģiskās saderības pārbaudes;
- organizē un nodrošina neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanu iedzīvotājiem;
- veic tiesu medicīniskās ekspertīzes un iespēju robežās nodrošina ārstniecības iestādes ar audu transplantātiem.

Pašvaldība nodrošina veselības aprūpes pieejamību (telpu, cilvēku resursu, informācijas un atbilstošu tehnoloģiju nodrošināšana - noteiktas infrastruktūras izveidošana, lai ārstniecības iestāde varētu sniegt attiecīgos veselības aprūpes pakalpojumus) un iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanu (speciālistu konsultāciju pieejamība, veselību veicinošu pasākumu organizēšana un atbalstīšana atbilstoši ārstniecības iestādes sniegto ārstniecības pakalpojumu veidiem).

Lūdzam norādīt (raksturīgos) **pilnvarojumu veidus**. Ja kādā konkrētā nozarē tiek izmantoti pilnvarojumu standarta paraugi, lūdzam tos pievienot.

Nacionālais veselības dienests (turpmāk – Dienests), atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” XI nodaļai, slēdz līgumus ar veselības aprūpes iestādēm par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu un apmaksu. Katru gadu Dienests sadarbībā ar Veselības ministriju un pakalpojumu sniedzēju deleģētiem pārstāvjiem izstrādā tipveida līguma paraugus katram veselības aprūpes veidam. Līgumu paraugi tiek apstiprināti ar Dienesta iekšējo rīkojumu un ir pieejami Dienesta mājas lapā <http://www.vmnvd.gov.lv/lv/503-ligumpartneriem/ligumu-paraugi>. Mēneša laikā pēc likuma par valsts budžetu kārtējam gadam izsludināšanas Dienests līgumā katrai veselības aprūpes iestādei nosaka sniedzamo veselības aprūpes pakalpojumu apjomu un no valsts budžeta apmaksājamo finanšu apmēru (budžetu) kalendāram gadam.

Padotības iestādes savas funkcijas veic atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātiem nolikumiem:

- Ministru kabineta 2012.gada 4.decembra noteikumi Nr.821 „Valsts sporta medicīnas centra nolikums”;
- Ministru kabineta 2005.gada 22.februāra noteikumi Nr.138 „Valsts asinsdonoru centra nolikums”;
- Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumi Nr.1480 „Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta nolikums”;
- Ministru kabineta 2004.gada 7.septembra noteikumi Nr.776 „Valsts tiesu

<p>medicīnas ekspertīzes centra nolikums”.</p> <p>Savukārt pašvaldības izdod saistošos noteikumus, pilnvarojot konkrētas (pašvaldības) kapitālsabiedrības nodrošināt sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem. Saistošos noteikumus papildina pašvaldības lēmumi par kapitālsabiedrības dibināšanu, lēmumi par pārvaldes uzdevumu deleģēšanu un pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumi.</p>
<p>Lūdzam par katru nozari norādīt vidējo pilnvarojuma ilgumu (gados) un to pilnvarojumu īpatsvaru (%), kuru ilgums pārsniedz 10 gadus. Lūdzam precizēt, kurās nozarēs tika uzticēts sniegt VTNP laikposmā, kas pārsniedz 10 gadus, un izskaidrot, kā šis ilgums ir pamatots.</p>
<p>Līgumus ar veselības aprūpes iestādēm Dienests, atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” 236.punktam, slēdz uz laiku, kas nepārsniedz desmit gadus. Parasti līgumi tiek slēgti uz trīs gadiem, bet no valsts budžeta apmaksājamo finanšu apmēru un attiecīgi no valsts budžeta apmaksājamo veselības aprūpes pakalpojumu apjomu veselības aprūpes iestādēm nosaka vienam kalendārajam gadam.</p> <p>Padotības iestādēm ir beztermiņa pilnvarojums.</p> <p>Pašvaldību noslēgto līgumu termiņi ir atšķirīgi, bet nepārsniedz 10 gadus.</p>
<p>Lūdzam norādīt, vai uzņēmumiem (parasti) tiek piešķirtas ekskluzīvas vai speciālas tiesības.</p>
<p>Veselības aprūpes iestādēm tiek piešķirtas speciālas tiesības. Padotības iestādēm ir piešķirtas ekskluzīvas tiesības.</p>
<p>Kādi atbalsta instrumenti ir izmantoti (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.)?</p>
<p>Dienests veic apmaksu veselības aprūpes iestādēm par sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, pamatojoties uz veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas norēķinu sistēmā sagatavotajiem rēķiniem, kurus sistēma veido pamatojoties uz veselības aprūpes iestāžu ievadīto medicīniskās uzskaites dokumentu informāciju par veselības aprūpes iestādē veikto darbu līgumu ietvaros un Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumos Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” noteiktajiem veselības aprūpes pakalpojumu tarifiem.</p> <p>Padotības iestādes saņem dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem un ieņēmumus no maksas pakalpojumiem. Finansējums ERAF projektu īstenošanai padotības iestādēm tiek piešķirts dotācijas veidā.</p> <p>Pārsvarā atbalsta instruments ir tiešā subsīdija no valsts vai pašvaldības budžeta. Var būt arī pašvaldības līdzfinansējums kā ieguldījums pamatkapitālā.</p>
<p>Lūdzam izskaidrot raksturīgo kompensācijas mehānismu saistībā ar attiecīgajiem pakalpojumiem un norādīt, vai tiek izmantota izmaksu sadales metode vai novērsto neto izmaksu metode.</p>
<p>Veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas noteikumi un norēķinu kārtība pakalpojumu sniedzējiem ir ietverti līgumos, kas tiek noslēgti starp Dienestu un veselības aprūpes iestādēm par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu un apmaksu. Dienests veic apmaksu veselības aprūpes iestādēm par sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, pamatojoties uz veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas norēķinu sistēmā</p>

sagatavotajiem rēķiniem, kurus sistēma veido pamatojoties uz veselības aprūpes iestāžu ievadīto medicīniskās uzskaites dokumentu informāciju par veselības aprūpes iestādē veikto darbu līgumu ietvaros un Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumos Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” noteiktajiem veselības aprūpes pakalpojumu tarifiem. Šāda kārtība nodrošina to, ka valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu apmaksa notiek atbilstoši veiktajam darbam noslēgto līgumu ietvaros. Dokumenti par veiktajiem norēķiniem tiek kārtoti atbilstoši likumam „Par grāmatvedību” un Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju” prasībām.

Tiek izmantota izmaksu sadales metode, jo novērsto neto izmaksu metodi nav iespējams piemērot dēļ tā, ka sarežģītie un attiecīgi dārgie veselības aprūpes pakalpojumi tiek sniegti tikai kā valsts apmaksātie pakalpojumi, līdz ar to nav iespējams salīdzināt izmaksas.

ERAF projektu īstenošanas jomā investīcijas ģimenes ārstu tīkla attīstībā tika noteiktas balstoties uz sekojošiem kritērijiem:

- pamatatbalsts ģimenes ārsta praksei;
- papildu atbalsts par ģimenes ārstu prakšu koncentrēšanu vienā veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas adresē.

ERAF projekti ģimenes ārstu tīkla attīstības jomā tiek īstenoti atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 3.augusta noteikumiem Nr.726 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.5.1.1.apakšaktivitāti „Ģimenes ārstu tīkla attīstība””.

Padotības iestādēm likumā par valsts budžetu kārtējam gadam tiek apstiprināts finansējums, kura ietvaros tām ir jānodrošina tām deleģēto funkciju izpilde. Finansējums tiek noteikts apmērā, kam būtu jāsedz padotības iestāžu darbības izmaksas, un tas tiek piešķirts kā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, vienlaiku kompensācijas aprēķinā tiek ņemti vērā ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi.

Raksturīgie pasākumi, ko izmanto, lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju un nodrošinātu šādas pārmērīgas kompensācijas atmaksu.

Lai nodrošinātu patiesu un precīzu informāciju par veiktajiem norēķiniem, atbilstoši Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju” prasībām, tiek veikta norēķinu inventarizācija. Pēc saimnieciskā gada beigām tiek sagatavoti savstarpējo norēķinu salīdzināšanas akti par noslēgto līgumu izpildi ar katru veselības aprūpes iestādi, kas sniedz valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, ietverot tajā Dienesta un veselības aprūpes iestāžu informāciju par veiktā darba, līguma, norēķinu, prasījumu un saistību summām. Gadījumā, ja norēķinu salīdzināšanas rezultātā tiek konstatēts, ka iepriekšējā gada decembrī veiktā priekšapmaksa veselības aprūpes iestādēm par iepriekšējā gada decembrī veiktajiem veselības aprūpes pakalpojumiem ir lielāka par līguma ietvaros sniegto pakalpojumu apjomu, veselības aprūpes iestādei tiek sagatavota vēstule ar prasījumu atgriezt pārmaksāto summu. Ja minētā summa netiek atmaksāta valsts budžetā, Dienests šo pārmaksāto naudas līdzekļu summu ietur no maksājumiem par kārtējā gadā sniegtajiem valsts apmaksājamiem veselības aprūpes pakalpojumiem. Saskaņā ar likuma „Par budžetu un finanšu vadību” prasībām Dienests kā budžeta izpildītājs līdzekļu izlietojumu veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai var plānot tikai budžetā piešķirto līdzekļu ietvaros.

Īstenoto ERAF projektu ietvaros veselības aprūpes iestāžu infrastruktūras attīstības izmaksām ir noteikti vairāki pārmērīgas kompensācijas kontroles mehānismi:

- atbalsts infrastruktūrai nedrīkst pārsniegt infrastruktūras attīstības izmaksas;
- visas infrastruktūras attīstības darbības tiek realizēti balstoties uz publisko iepirkumu līgumiem;

- papildus tiek kontrolēts, lai atbalsts infrastruktūras attīstībai tiktu piešķirts proporcionāli infrastruktūras izmantošanai vispārējo tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu sniegšanā;
- pārmērīgas kompensācijas gadījumā ārstniecības iestādēm jāatmaksā piešķirtos līdzekļus noteiktā apmērā.

Padotības iestādes reizi ceturksnī atbilstoši Ministru kabineta 2011.gada 23.augusta instrukcijai Nr.8 „Instrukcija par valsts budžeta izpildes analīzi” iesniedz atskaiti Veselības ministrijai par finansējuma izlietojumu.

Pašvaldības līdzfinansējums tiek piešķirts konkrētas kapitālsabiedrības attīstībai nepieciešama projekta realizācijai, pamatojoties uz atbalstītā projekta dokumentāciju un publiskā iepirkuma procedūras rezultātiem, pārkompensācija tiek novērsta. Kā arī kapitālsabiedrības peļņa tiek izmantota konkrēta investīciju projekta (tā daļas) realizācijai saskaņā ar dalībnieku sapulcē apstiprināto kapitālsabiedrības budžetu un publiskā iepirkuma procedūras rezultātiem.

Lūdzam īsi izskaidrot, kā ir ievērotas **pārredzamības prasības** (skatīt 2012. gada VTNP lēmuma 7. pantu) attiecībā uz atbalstu, kas pārsniedz 15 miljonus euro un piešķirts uzņēmumiem, kuri veic arī tādas darbības, kas neietilpst VTNP darbības jomā. Lūdzam iekļaut Jūsu atbildē arī dažus attiecīgus piemērus šajā nolūkā publiskotajai informācijai (piemēram, saites uz tīmekļa vietnēm vai citas atsauces), norādīt, vai Jūsu valstī ir centrāla tīmekļa vietne, kurā šī informācija tiek publiskota par visiem attiecīgajiem atbalsta pasākumiem Jūsu dalībvalstī (ja jā, lūdzam norādīt saiti uz šo tīmekļa vietni), vai arī izskaidrot, vai un kā informācija tiek publiskota atbalsta piešķiršanas līmenī (piemēram, centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī).

Informācija par veselības aprūpes iestāžu līgumsaistību izpildi ir pieejama Dienesta mājas lapā internetā, t.i., <http://www.vmnvd.gov.lv/lv/503-ligumpartneriem/operativa-budzeta-informacija>.

Informācija attiecībā uz ERAF projektu īstenošanas jomā veiktajām investīcijām veselības aprūpes iestāžu infrastruktūras attīstībā tiek publicēta finanšu instrumenta administratora mājas lapā internetā, t.i., <http://www.esfondi.lv/aktivitates>.

Informācija par piešķirto valsts budžeta finansējumu Veselības ministrijas padotības iestāžu pamatfunkciju nodrošināšanai veselības aprūpes jomā tiek publicēta Valsts kases mājas lapā internetā, t.i., <https://www.kase.gov.lv/parskati/kopbudzeta-izpildes-parskati/ceturksna-parskati>.

Piešķirtā atbalsta summa

Piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR) Šī summa ietver visu Jūsu valsts teritorijā piešķirto atbalstu, tostarp reģionālo un vietējo iestāžu piešķirto atbalstu. **(A+B+C)**

2016	2017
247,28 mln. EUR	268,58 mln. EUR
A: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas valsts centrālās iestādes	
2016	2017

221,12 mln. EUR	238,30 mln. EUR
B: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas reģionālās iestādes	
2016	2017
-	-
C: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas vietējās iestādes	
2016	2017
26,15 mln. EUR	30,28 mln. EUR
Izdevumu īpatsvars pa atbalsta instrumentiem (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.) (ja informācija ir pieejama)	
2016	2017
Viss atbalsts sniegts kā subsīdijas, t.sk.: Dotācija – 237,37 mln EUR. Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 9,16 mln EUR. Kapitālsabiedrību, kurās pašvaldība ir kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes no 2015.gada peļņas valsts budžetā – 0,75 mln. EUR.	Viss atbalsts sniegts kā subsīdijas, t.sk.: Dotācija – 257,13 mln EUR. Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 10,81 mln EUR. Kapitālsabiedrību, kurās pašvaldība ir kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes no 2016.gada peļņas valsts budžetā – 0,09 mln. EUR.
Papildu kvantitatīvā informācija (piemēram, saņēmēju skaits pa nozarēm, vidējā atbalsta summa, uzņēmumu lielums)	
2016	2017
Atbalsta saņēmēju skaits: 1956, t.sk. 4 padotības iestādes Vidējā atbalsta summa: 0,13 mln. EUR (atbilstoši Veselības ministrijas norādītajam par veselības aprūpes iestādēm)	Atbalsta saņēmēju skaits: 1924, t.sk. 4 padotības iestādes Vidējā atbalsta summa: 0,14 mln. EUR (atbilstoši Veselības ministrijas norādītajam par veselības aprūpes iestādēm)

b) bērnu aprūpe

c) piekļuve un reintegrācija darba tirgū

d) sociālie mājokļi

e) neaizsargāto grupu aprūpe un sociālā integrācija

Tādiem sociāliem pakalpojumiem kā bērnu aprūpe, piekļuve un reintegrācija darba tirgū, sociālie mājokļi, neaizsargāto grupu aprūpe un sociālā integrācija pēc Latvijas ieskatiem nav saimniecisks raksturs, tas ir valsts pienākums.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā³ (3.pants) noteikts, ka tiesības uz sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību ir Latvijas Republikā dzīvojošām personām, vienlaikus tiesības saņemt šajā likumā noteiktos sociālos pakalpojumus ir arī šā panta pirmajā daļā neminētām personām, kurām ir tiesības ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā, ja šīs

³ <http://likumi.lv/doc.php?id=68488>

personas pieprasa minētos pakalpojumus tieši attiecīgajam pakalpojuma sniedzējam un pilnībā tos apmaksā.

Latvijas Republikā dzīvojošas personas ir: Latvijas pilsoņi un nepilsoņi, ārzemniekiem, kuriem izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja vai piešķirts ES pastāvīgā iedzīvotāja statuss Latvijas Republikā, ES dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņi, kuri ieguvuši pastāvīgās uzturēšanās tiesības vai kuri ir tiesīgi uzturēties Latvijas Republikā un ir uzturējušies Latvijas Republikā vismaz trīs mēnešus, vai arī kuri uzturējušies Latvijas Republikā vismaz sešus mēnešus, ja uzturēšanās mērķis ir bijis darba tiesisko attiecību nodibināšana Latvijas Republikā un ir pierādījumi, ka viņi turpina meklēt darbu, ko apliecina viņu reģistrācija Nodarbinātības valsts aģentūrā. Latvijas Republikā dzīvojošas personas ir arī augstākminēto personu ģimenes locekļi. Bērniem, kas ieguvuši alternatīvo statusu, ir tiesības saņemt sociālās aprūpes pakalpojumus un šā likuma 13.pantā pirmajā daļā noteiktos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Tiesības saņemt sociālo rehabilitāciju ir cilvēku tirdzniecības upurim. Ja nepieciešams, kopā ar cilvēku tirdzniecības upuri sociālās rehabilitācijas institūcijā ir tiesības uzturēties arī viņa pavadībā esošam nepilngadīgam bērnam. Ja patversmes un naktspatversmes pakalpojumi personai, kurai piešķirts alternatīvais statuss, nav piemērojami šīs personas funkcionālo ierobežojumu vai sociālo prasmju trūkuma dēļ, pašvaldības sociālais dienests ir tiesīgs izmantot citus, konstatētajai problēmai atbilstošus sociālo pakalpojumu veidus. Tiesības saņemt sociālo rehabilitāciju kā vardarbībā cietuši bērniem ir bērniem, kurus par patvēruma meklētājiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām atzinušas patvēruma procedūrā iesaistītās institūcijas. Tiesības minēto pakalpojumu saņemt ir arī bērniem, kas nepieder pie šajā pantā uzskaitītajām grupām, ja atbildīgās institūcijas sniegušas atzinumu par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nepieciešamību.

Atbilstoši iepriekšminētā likuma 21.pantam “(1) Tiesības uz sociālo rehabilitāciju ir šādām šā likuma 3.pantā minētajām personām, kuru iekļaušanās sabiedrībā ir apgrūtināta: 1) invalīdiem un personām ar funkcionālajiem traucējumiem; 2) personām pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas; 3) personām, kurām ir izveidojusies atkarība no alkohola, narkotiskajām vai psihotropajām vielām; 4) personām, kuras cietušas no vardarbības; 5) bērniem, kuri ilgstoši (ilgāk par vienu gadu) atradušies ārpusģimenes aprūpē. (2) Pašvaldības atbilstoši nepieciešamībai izstrādā rehabilitācijas programmas arī personu grupām, kuru iekļaušanās sabiedrības dzīvē ir apgrūtināta citu iemeslu dēļ.”

Atbilstoši iepriekšminētā likuma 4.pantam “sociālos pakalpojumus sniedz, tikai pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu”, kā arī “sociālos pakalpojumus nodrošina klienta dzīvesvietā vai iespējami tuvu tai, un tikai tad, ja šāds pakalpojumu apjoms nav pietiekams, tiek nodrošināta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija ilgstošas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.” Latvija secina, ka šajā gadījumā neizpildās ceturtais no valsts atbalsta kritērijiem, proti, nav ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību starp ES dalībvalstīm.

Latvijā kā saimnieciskā darbība nekvalificējas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi: 1) personas dzīvesvietā, nodrošinot aprūpi mājās, rehabilitāciju dzīvesvietā, dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, grupu dzīvokļos (grupu mājās), servisa dzīvokļos, naktspatversmēs vai patversmēs un citur; 2) ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās (Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 22.pants).

Tāpat iepriekšminētā likuma 8.pantā norādīts, ka “klienta vai viņa apgādnieka pienākums ir samaksāt par saņemtajiem sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, ja šajā likumā nav noteikts citādi,” un, “ja klients vai viņa apgādnieks nespēj samaksāt par sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, pakalpojuma izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.” Vienlaikus atzīmējams, ka

pasākumam nav ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību starp ES dalībvalstīm dēļ sociālo pakalpojumu rakstura un mērķa - Latvijā dzīvojošie iedzīvotāji. Ietekme uz ES tirgu ir drīzāk hipotētiska, jo pakalpojumu sniedzējiem ir jānodrošina atbilstība noteiktiem valsts likumdošanas aktiem sociālo pakalpojumu jomā, nacionālais normatīvais regulējums un sociālo pakalpojumu un mērķa grupu specifika izslēdz iespēju tam, ka starp dalībvalstīm varētu tikt organizēts sociālo pakalpojumu saņēmēju "tūrisms", svarīgs ir arī valodas aspekts, kurā iespējams komunicēt ar pakalpojuma sniedzēju. Ievērojot mērķa grupas ierobežoto pirkstspēju, darbībām sociālo pakalpojumu jomā ir raksturīgs zems rentabilitātes līmenis, kā arī ieguldītajam kapitālam ir ilgstošs atgūšanas laiks (faktiskās pakalpojuma izmaksas var būt augstākas par tirgus maksāspēju), kas iespēju piesaistīt ārvalstu investīcijas padara par maz iespējamu (maza iespēja pārvērst kapitālu ienākumos).

Attiecībā uz sociālajiem mājokļiem jānorāda, ka situācija atšķiras pašvaldībās, galvenokārt dēļ iedzīvotāju skaita tajās, līdz ar to katrs gadījums no komercdarbības atbalsta kontroles viedokļa vērtējams atsevišķi, tomēr, ņemot vērā to, ka tirgus nevar nodrošināt sociāli mazāk nodrošinātas personu grupas ar dzīvojamo platību, tad atsevišķi pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem sociālo dzīvokļu jomā Latvijas ieskatā nav saimniecisks rakstus, bet gan sociāla funkcija konkrētā Latvijas teritorijā. Viena no Likumā par pašvaldībām⁴ noteiktajām pašvaldību autonomajām funkcijām ir sniegt palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļa jautājumu risināšanā (15.panta 9) punkts). Atsevišķas pašvaldībās īsteno dzīvojamā fonda attīstību un atjaunošanu (pašvaldības vajadzībām nepieciešamo sociālo dzīvojamo māju un īres dzīvojamo māju (mājokļi maznodrošinātām personām) būvniecību, rekonstrukciju un pārvaldīšanu). Sociālais dzīvoklis, piemēram, Rīgā ir pašvaldības palīdzība tādām personām, kas ir atsevišķi dzīvojoši maznodrošināti pensionāri un personas ar 1. vai 2. grupas invaliditāti, ģimenes, kurās ir bērni ar invaliditāti, ja bērnam nav nodrošināta atsevišķa istaba, kā arī cilvēki, kam nepieciešams servisa dzīvoklis, jo viņi ir spiesti pārvietoties ratiņkrēslā, tāpat – denacionalizēto māju dzīvokļu īrnieki, kas sasnieguši pensijas vecumu, un personas ar 1. vai 2. grupas invaliditāti, kas dzīvojušas attiecīgajā mājā jau pirms tās denacionalizācijas. Sociālais dzīvoklis ir paredzēts tikai šai pašvaldības funkcijai un iegūt īpašumā iedzīvotājs to nevar.

Latvija secina, ka ne vienmēr sociāls pakalpojums ir uzskatāms par pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, līdz ar to pārskatā šāda informācija iekļauta netiek.

⁴ <http://likumi.lv/doc.php?id=57255>

Gaisa vai jūras pārvadājumi uz salām, kurās gada vidējais satiksmes rādītājs nepārsniedz panta 1. punkta d) apakšpunktā noteikto robežvērtību

Atbalsts no publiskiem resursiem Latvijā netiek sniegts nedz gaisa vai jūras pārvadājumiem uz salām, kurās gada vidējais satiksmes rādītājs nepārsniedz VTNP lēmuma 2.panta 1.punkta d) apakšpunktā noteikto robežvērtību, nedz arī ostām, kuru vidējais gada satiksmes apjoms nepārsniedz VTNP lēmuma 2.panta 1.punkta e) apakšpunktā noteikto robežvērtību. Latvijā šajās jomās nav definētu vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu.

Lidostas un ostas, kuru vidējais gada satiksmes apjoms nepārsniedz 2. panta 1.punkta e) apakšpunktā noteikto robežvērtību

Lūdzam skaidri un detalizēti aprakstīt, kā Jūsu dalībvalstī tiek organizēta attiecīgo pakalpojumu sniegšana
Lūdzam norādīt, kāda veida pakalpojumi attiecīgajā nozarē Jūsu dalībvalstī ir definēti par VTNP. Lūdzam pēc iespējas skaidrāk izklāstīt to pakalpojumu saturu, kurus uzticēts sniegt kā pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.
<p>VTNP pakalpojumi ir nodefinēti likuma „Par aviāciju” 27.² pantā – „Sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistības ir tieši saistītas ar lidlauka pamatdarbību un ietver:</p> <ol style="list-style-type: none">1) infrastruktūras būvju (skrejceļa, termināļa, skrejceļa pievadceļu, perona, gaisa satiksmes vadības torņa u.c.) būvniecību, tai skaitā nepieciešamās zemes iegādi un lidlauka aprīkojuma nodrošināšanu, kas ietver arī tiešās palīdzības sniegšanai nepieciešamo aprīkojumu;2) infrastruktūras ekspluatāciju, kas ietver lidlauka pārvaldību un uzturēšanu;3) lidlauka papildu pakalpojumu (lidlauka infrastruktūras izmantošanas, ugunsdzēsības, ātrās palīdzības, drošības un citu lidlauka papildu pakalpojumu) sniegšanu. <p>Lai nodrošinātu noteiktu regulāro gaisa pārvadājumu apjomu un lidojumu regularitāti vai nodrošinātu tādu sabiedriski svarīgu funkciju veikšanu kā meklēšana un glābšana, civilmilitārās sadarbības atbalsta sniegšana un citu funkciju izpildi, valsts vai pašvaldība var uzlikt par pienākumu valsts nozīmes civilās aviācijas lidlaukiem izpildīt šā panta pirmajā daļā minētās sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistības un ir tiesīgas kompensēt valsts nozīmes civilās aviācijas lidlaukam izmaksas, kas tai rodas, izpildot uzliktās sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistības. Nosakot kompensācijas apmēru, ņem vērā ienākumus, ko pakalpojuma sniedzējs saņēmis par pakalpojuma īstenošanu.</p> <p>Kārtību, kādā lidostai uzliekamas sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistības, un kārtību, kādā nosakāma un sedzama kompensācija par izmaksām, kuras lidostai rodas, izpildot uzliktās sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistības, nosaka Ministru kabinets. Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 28. jūlijā noteikumiem Nr. 429 “Sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistību uzlikšanas kārtība valsts nozīmes civilās aviācijas lidlaukam” ar sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistībām saprot atbalstu tādu sabiedriski svarīgu funkciju veikšanai kā meklēšana un glābšana, civilmilitārās sadarbības atbalsta sniegšana, kā arī citām sabiedriski svarīgām funkcijām, kas aptver jūras akvatorijas apsekošanu, medicīniska nolūka gaisa pārvadājumus, aviācijas palīdzības sniegšanu iedzīvotājiem, stihisku nelaimju (katastrofu) seku likvidēšanu (nelaimes skarto rajonu apsekošana, novērošana, iedzīvotāju evakuēšana,</p>

pārtikas produktu, apģērbu, medikamentu, aprīkojuma, būvmateriālu un citu materiālu piegādes), valsts pārvaldes iestāžu kopīgās mācības, kurās iesaistīti arī to rīcībā esošie gaisa kuģi, un meža dzīvnieku vakcināciju.

Lūdzam norādīt (raksturīgos) **pilnvarojumu veidus**. Ja kādā konkrētā nozarē tiek izmantoti pilnvarojumu standarta paraugi, lūdzam tos pievienot.

Lai nodrošinātu noteiktu regulāro gaisa pārvadājumu apjomu un lidojumu regularitāti, VTNP saistību uzlikšanas kārtība un VTNP līgumā ietveramie nosacījumi ir noteikti Ministru kabineta 2011.gada 23.augustā noteikumu Nr.661 „Noteikumi par lidostai uzliekamām sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistībām” 5. un 6.punktā:

„5. Pakalpojumu sniegšanas saistības valsts nozīmes civilās aviācijas lidlaukam uzliek Satiksmes ministrija (no valsts puses) kopīgi ar attiecīgās pašvaldības domi (no pašvaldības puses), noslēdzot pakalpojumu sniegšanas saistību līgumu. Līguma ilgums nepārsniedz 10 gadu. Ja pilnvarojuma periods pārsniedz 10 gadu, šis nosacījums ir piemērojams tikai tiktāl, cik no pakalpojuma sniedzēja tiek prasīts vērā ņemams ieguldījums, kas ir jāamortizē ilgākā periodā saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem.

6. Pakalpojumu sniegšanas saistību līgumā ietver šādas būtiskas līguma nosacījumu sastāvdaļas:

6.1. pakalpojumu sniegšanas saistību apraksts un izpildes prasības;

6.2. kompensācijas aprēķināšanas, kontroles un pārskatīšanas parametri un kārtība.

Vismaz ik pēc trim gadiem pakalpojumu sniegšanas saistību līguma darbības periodā un tā beigās tiek pārskatīti un, ja nepieciešams, atjaunināti kompensācijas aprēķināšanas parametri;

6.3. savstarpējo norēķinu kārtība un finanšu resursu piešķiršanas nosacījumi;

6.4. pārmaksāto kompensāciju atmaksāšanas kārtība;

6.5. atsauci uz VTNP lēmumu

Standarta pilnvarojumu paraugi nav noteikti.

Lai nodrošinātu tādu sabiedriski svarīgu funkciju veikšanu kā meklēšana un glābšana, civilmilitārās sadarbības atbalsta sniegšana un citu funkciju izpildi, VTNP saistību uzlikšanas kārtība un VTNP līgumā ietveramie nosacījumi ir noteikti Ministru kabineta 2015.gada 28.jūlijā noteikumu Nr.429 „Sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistību uzlikšanas kārtība valsts nozīmes civilās aviācijas lidlaukam” 5. un 6.punktā:

“5. Sabiedriski svarīgu funkciju veikšanas atbalsta saistības lidlaukam, kas pieder kapitālsabiedrībai, kurā pašvaldībai ir izšķiroša ietekme, uzliek ministrijas, kas ir atbildīgas par attiecīgo funkciju nodrošināšanu, un pašvaldība, kopīgi noslēdzot sabiedriski svarīgu funkciju veikšanas atbalsta saistību līgumu (turpmāk – līgums). Ja kādas šo noteikumu 2. punktā minētās funkcijas nodrošināšanai ir nepieciešams pakalpojums, kas nav nepieciešams citu šo noteikumu 2. punktā minēto funkciju izpildei, to norāda kopīgi noslēgtajā līgumā vai slēdz atsevišķu līgumu konkrētā pakalpojuma nodrošināšanai.

6. Līgumā ietver šādas būtiskas sastāvdaļas:

6.1. pakalpojumu sniegšanas saistību apraksts un izpildes prasības;

6.2. lidlauks, kam uzliekamas pakalpojumu sniegšanas saistības, un, ja nepieciešams, attiecināmā teritorija;

6.3. informācija par ekskluzīvo vai īpašo tiesību būtību, kas piešķirtas lidlaukam;

6.4. kompensācijas maksimālā un faktiskā apmēra aprēķināšanas, kontroles, kā arī kompensācijas apmēra pārskatīšanas kārtība un parametri, kas vismaz reizi trijos gados līguma darbības periodā un tā beigās tiek pārskatīti un, ja nepieciešams, atjaunināti un precizēti;

6.5. savstarpējo norēķinu kārtība un finanšu resursu piešķiršanas nosacījumi;

<p>6.6. <i>pārmaksāto kompensācijas summu atmaksāšanas kārtība un termiņi;</i></p> <p>6.7. <i>līguma darbības ilgums, kas nepārsniedz 10 gadus. Ja līgumā lidlaukam tiek noteikts ieguldījums, kas ir jāamortizē ilgākā periodā saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem, līguma darbības ilgums var pārsniegt 10 gadus;</i></p> <p>6.8. <i>atsauce uz VTNP lēmumu</i></p> <p>Standarta pilnvarojumu paraugi nav noteikti.</p>
<p>Lūdzam par katru nozari norādīt vidējo pilnvarojuma ilgumu (gados) un to pilnvarojumu īpatsvaru (%), kuŗu ilgums pārsniedz 10 gadus. Lūdzam precizēt, kurās nozarēs tika uzticēts sniegt VTNP laikposmā, kas pārsniedz 10 gadus, un izskaidrot, kā šis ilgums ir pamatots.</p>
<p>2012.gada 30.janvārī ir noslēgts Satiksmes ministrijas, Liepājas pilsētas domes un SIA „Aviasabiedrība „Liepāja”” līgums par sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistību uzlikšanu SIA „Aviasabiedrība „Liepāja””. Līgums 2017.gada 30.janvārī pagarināts līdz 2021.gada 30.janvārim (2012.gada 30.janvāra līgums).</p> <p>2015.gada 24 novembrī noslēgts Aizsardzības ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Satiksmes ministrijas, Ventspils pilsētas domes un SIA “Ventspils lidosta” līgums par sabiedriski svarīgu funkciju veikšanas atbalsta saistību uzlikšanu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Ventspils lidosta” (2015.gada 24.novembra līgums).</p>
<p>Lūdzam norādīt, vai uzņēmumiem (parasti) tiek piešķirtas ekskluzīvas vai speciālas tiesības.</p>
<p>Speciālas tiesības.</p>
<p>Kādi atbalsta instrumenti ir izmantoti (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.)?</p>
<p>VTNP atbalsta instruments, lai nodrošinātu noteiktu regulāro gaisa pārvadājumu apjomu un lidojumu regularitāti (infrastruktūras izbūve), ir subsīdija (ES fonda līdzfinansēts projekts).</p> <p>VTNP atbalsta instruments, lai nodrošinātu tādu sabiedriski svarīgu funkciju veikšanu kā meklēšana un glābšana, civilmilitārās sadarbības atbalsta sniegšana un citu funkciju izpildi – atbalsta instruments ir subsīdija.</p>
<p>Lūdzam izskaidrot raksturīgo kompensācijas mehānismu saistībā ar attiecīgajiem pakalpojumiem un norādīt, vai tiek izmantota izmaksu sadales metode vai novērsto neto izmaksu metode.</p>
<p>2012.gada 30.janvārī noslēgtajā līgumā ar valsts kompensāciju saprot Eiropas Savienības fondu līdzekļus ar Lidlauka pamatdarbību saistīto infrastruktūras būvju būvniecībai un lidlauka darbībai nepieciešamās tehnikas iegādei saskaņā ar Līguma pielikumā Nr.3 noteikto sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistību izpildi, kas tiks izmaksāti Lidostai Satiksmes ministrijas kā atbildīgās iestādes un Lidostas kā Eiropas Savienības fondu finansējuma saņēmēja līgumā par Projekta īstenošanu noteiktajā kārtībā</p>

un apmērā, kā arī saskaņā ar Eiropas Savienības fondu vadību Latvijā regulējošiem normatīvajiem aktiem.

2015.gada 24. novembrī noslēgtajā līgumā ar valsts kompensāciju, ko uzrauga Satiksmes ministrija, saprot, pamatojoties uz likuma „Par aviāciju” 27.panta piektajā daļā doto deleģējumu Ministru kabinetam, no valsts budžeta aviācijas drošības pasākumu nodrošināšanai paredzētajiem līdzekļiem piešķirtā daļa Lidostai konkrētiem aviācijas drošības pasākumiem, kuras izmantošanu un norēķinu atbilstību Līguma ietvaros administrē un uzrauga Satiksmes ministrija.

Raksturīgie pasākumi, ko izmanto, lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju un nodrošinātu šādas pārmērīgas kompensācijas atmaksu.

2012.gada 30.janvāra VTNP līgums paredz, ka Lidosta sedz izmaksas, kas izriet no Saistību izpildes, bet nav uzskatāmas par attiecināmajām izmaksām kompensācijas saņemšanai. Līgums nosaka šādu valsts kompensācijas izmaksas kārtību: valsts kompensācijas izmaksas kārtība notiek saskaņā ar Līgumu par Projekta īstenošanu. Izbeidzot Līgumu pirms termiņa, Valsts un Lidostas savstarpējie norēķini par valsts kompensācijas atmaksas kārtību ir noteikti Līgumā par Projekta īstenošanu. Līgums nosaka šādu kompensācijas parametru uzraudzības kārtību: valsts un pašvaldība, izpildot Ministru kabineta 2011.gada 23.augusta noteikumu Nr.661 „Noteikumi par lidostai uzliekamajām sabiedriskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistībām” 6.2.apakšpunktā noteikto, vismaz divas reizes Līguma darbības laikā nodrošina kompensācijas parametru atbilstības kontroles veikšanu, t.i. ne vēlāk kā līdz 2015.gada 30.janvārim un 2017.gada 30.janvārim. Parametru atbilstības kontrole atkārtoti veikta 2016.gadā, atkāpes nav konstatētas.

2015.gada 24.novembra VTNP līgumā ir noteikts, ka:

- perioda (kalendārais gads), kā arī Līguma darbības termiņa beigās Valsts un Lidosta veic gala norēķinu. Valsts pēc faktiskā valsts kompensācijas apmēra precizēšanas viena mēneša laikā izmaksā Lidostai starpību, kas rodas starp faktiski nepieciešamo valsts kompensācijas apmēru un kā priekšapmaksu izmaksāto valsts kompensācijas apmēru, ņemot vērā Ministru kabineta piešķirto finansējuma apjomu attiecīgajam gadam. Ja piešķirtā valsts kompensācija nav izlietota, Lidosta atmaksā kompensācijas neizlietoto daļu 5 (piecu) darba dienu laikā pēc faktiskā valsts kompensācijas apmēra precizēšanas, ja vien Līdzēji nav vienojušies par iepriekšējā Perioda neizlietotās kompensācijas daļas attiecināšanu uz nākamo periodu.
- Izbeidzot Līgumu pirms termiņa, Valsts un Lidosta veic savstarpējos norēķinus 15 (piecpadsmit) darba dienu laikā, skaitot no vienošanās par Līguma izbeigšanu parakstīšanas vai paziņojuma par Līguma izbeigšanu iesniegšanas dienas. Ja Lidosta ir saņēmusi valsts kompensāciju vai tās daļu kā priekšapmaksu, Lidosta kā priekšapmaksu saņemto valsts kompensāciju vai tās daļu 5 (piecu) darba dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas pārskaita uz Līgumā norādīto Valsts norēķinu kontu.
- Lidosta pati atbild par tās neizpildītajām finanšu parādsaistībām, ja tādas ir vai rodas Līguma izpildes laikā, un nav tiesīga no Valsts saņemtās kompensācijas segt šādus izdevumus;
- Summu, kas pārsniedz iepriekš minēto, Lidosta pārskaita uz Valsts norādīto kontu.

<ul style="list-style-type: none"> – Lidosta reizi ceturksnī sniedz pārskatu par saistību izpildi. – Aizpildot pārskatu, Lidosta ieņēmumu posteņos iekļauj tikai tos ieņēmumus, kas saistīti ar Saistību izpildi un izmaksu posteņos iekļauj tikai tās tiešās un netiešās izmaksas, kas ir nepieciešamas Saistību izpildei un radušās, izpildot Līgumu. – Ja Lidosta bez Saistību izpildes veic citu saimniecisko darbību, tā nodrošina ar Saistību izpildi saistītās saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu atsevišķu uzskaiti, kā arī Latvijas Republikas grāmatvedību reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktajos grāmatvedības organizācijas dokumentos norāda izmaksu sadales metodiku. 	
<p>Lūdzam īsi izskaidrot, kā ir ievērotas pārredzamības prasības (skatīt 2012. gada VTNP lēmuma 7. pantu) attiecībā uz atbalstu, kas pārsniedz 15 miljonus euro un piešķirts uzņēmumiem, kuri veic arī tādas darbības, kas neietilpst VTNP darbības jomā. Lūdzam iekļaut Jūsu atbildē arī dažus attiecīgus piemērus šajā nolūkā publiskotajai informācijai (piemēram, saites uz tīmekļa vietnēm vai citas atsauces), norādīt, vai Jūsu valstī ir centrāla tīmekļa vietne, kurā šī informācija tiek publiskota par visiem attiecīgajiem atbalsta pasākumiem Jūsu dalībvalstī (ja jā, lūdzam norādīt saiti uz šo tīmekļa vietni), vai arī izskaidrot, vai un kā informācija tiek publiskota atbalsta piešķiršanas līmenī (piemēram, centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī).</p>	
<p>2016. un 2017.gadā piešķirtais atbalsts nepārsniedza 15 miljonu EUR apjomu vienam finansējuma saņēmējam.</p>	
<p>Piešķirtā atbalsta summa</p>	
<p>Piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR). Šī summa ietver visu Jūsu valsts teritorijā piešķirto atbalstu, tostarp reģionālo un vietējo iestāžu piešķirto atbalstu. (A+B+C)</p>	
2016	2017
0,98 mln. EUR	1,10 mln. EUR
<p>A: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas valsts centrālās iestādes</p>	
2016	2017
0,51 mln. EUR	0,04 mln. EUR
<p>B: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas reģionālās iestādes</p>	
2016	2017
-	-
<p>C: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas vietējās iestādes</p>	
2016	2017
0,47 mln. EUR	1,06 mln. EUR

Izdevumu īpatsvars pa atbalsta instrumentiem (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.) (ja informācija ir pieejama)	
2016	2017
Dotācija – 100%	Dotācija – 100%
Papildu kvantitatīvā informācija (piemēram, saņēmēju skaits pa nozarēm, vidējā atbalsta summa, uzņēmumu lielums)	
2016	2017
Atbalsta saņēmēju skaits: 2	Atbalsta saņēmēju skaits: 2
Vidējā atbalsta summa: 0,49 mln. EUR	Vidējā atbalsta summa: 0,55 mln. EUR

VTNP kompensācija, kas nepārsniedz 15 miljonus euro gadā (2. panta 1. punkta a) apakšpunkts)

i. pasta pakalpojumi

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) pasta nozarē regulē tradicionālos pasta pakalpojumus, kurjerpasta pakalpojumus, eksprespasta pakalpojumus un abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumus. Regulatora uzdevums ir uzraudzīt pasta pakalpojumu sniegšanu, jo īpaši universālo pasta pakalpojumu, kā arī rūpēties par konkurences veicināšanu nozarē un klientu interešu aizstāvību. Pasta nozares misija ir kvalitatīvi un efektīvi sniegt pasta pakalpojumus visā Latvijas teritorijā, vienlaikus nodrošinot, lai tie būtu ekonomiski pieejami. Pakalpojumu tarifus pasta nozarē nosaka pasta komersants, bet universālā pasta pakalpojuma tarifus apstiprina Regulators. Komersantam ir tiesības uzsākt pasta pakalpojumu sniegšanu, ja tas Pasta likuma noteiktajā kārtībā ir iesniedzis Regulatoram reģistrācijas paziņojumu. Pasta komersants Regulatoram iesniedz pasta komersanta darbības izbeigšanas paziņojumu, ja pasta komersants vispār pārtrauc pasta pakalpojumu sniegšanu visiem lietotājiem.

Latvijā universālo pasta (UP) pakalpojumu (vēstuļu korespondences un pasta paku sūtījumi) sniedz valsts AS “Latvijas Pasts”. Lai nodrošinātu UP sniegšanas nepārtrauktību, Pasta likumā⁵ ir nodrošināts mehānisms UP finansēšanai. Tika izveidots UP saistību izpildes tīro izmaksu kompensācijas fonds (turpmāk – fonds), kurā iemaksas veic tie pasta komersanti, kuri sniedz UP pielīdzināmos pakalpojumus. Pēc nepieciešamības zaudējumi tiks kompensēti no fonda līdzekļiem, nepietiekamības gadījumā piesaistot valsts budžeta līdzekļus. Pēc fonda izveides (2013.gads) UP sniedzējam nav izmaksāta kompensācija, jo saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) lēmumiem laika periodā no 2013.gada līdz 2016.gadam UP saistību izpilde neradīja zaudējumus. Regulators informāciju par iespējamiem UP radītajiem zaudējumiem sniedz pārskata gadam sekojošā gada otrajā pusē.

Abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojums ir UP sastāvdaļa, bet tam nav noteiktas kvalitātes saistības. Ņemot vērā pakalpojuma sociālo nozīmi, līdz 2019.gada 31.decembrim Pasta likumā ir ietverts pārejas regulējums, kas paredz daļu piegādes zaudējumu kompensēt no valsts budžeta. UP sniedzējam uzlikts pienākums nodrošināt abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumu visā valsts teritorijā par fiksētu cenu.

Abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumu kompensēšana nav uzskatāma par valsts atbalstu VTNP izpratnē, jo saskaņā ar lēmuma preambulas 4. un 5.punktu ir izpildīti Eiropas Savienības Tiesa spriedumā lietā Altmark (Lieta C-280/00, Altmark Trans and Regierungspräsident Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark) noteiktie kritēriji:

1. Ir skaidri noteikts pienākums sniegt sabiedriskos pakalpojumus – abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumi ir universālā pasta pakalpojuma (turpmāk –UP) sastāvdaļa un Pasta likumā noteikts pienākums tos sniegt visā Latvijas teritorijā;

2. Iepriekš ir noteikti parametri, uz kā pamata aprēķina kompensāciju - Pasta likums nosaka prasību izmantot Regulatora apstiprinātās metodikas - UP tarifu aprēķināšanas metodiku (apstiprināta ar SPRK padomes lēmumu 11.11.2013. Nr.1/28; un UP saistību izpildes tīro izmaksu noteikšanas un aprēķināšanas metodiku (apstiprināta ar 11.11.2013. SPRK padomes lēmumu Nr.1/29);

⁵ <http://likumi.lv/doc.php?id=193574>

3. Kompensācija nepārsniedz summu, lai segtu visas izmaksas vai daļu no izmaksām pildot sabiedrisko pienākumu - Pasta likums nosaka, ka zaudējumus, kas radušies, sniedzot abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumus, veido starpība starp abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumu faktiskajām izmaksām un Pasta likumā noteikto, ka abonēto preses piegādes pakalpojumu tarifus nosaka Ministru kabinets. Zaudējumus kompensē pilnā apmērā, ievērojot nosacījumu, ka netiek kompensēti abonētās preses piegādes pakalpojumu tarifu atlaižu dēļ negūtie ienākumi. Zaudējumu apmēra aprēķinu iesniedz Satiksmes ministrijai kopā ar auditēto ziņojumu.

4. Universālā pasta pakalpojuma sniedzējs tiek izvēlēts konkursa kārtībā, atbilstoši Pasta likuma 27.² pantam.

Vienlaikus Pasta likums paredz pārejas periodu līdz 2019.gada 31.decembrim, kura laikā, pamatojoties uz iepriekš izsniegto individuālo licenci, UP sniedzējam tiek noteiktas UP saistības. Regulatora metodikā tiro izmaksu aprēķina formulas ietver zaudējumu aprēķinu, salīdzinot ieņēmumus un izdevumus, kas rodas, pildot nodrošinot konkrēto pakalpojumu, ja ir noteiktas UP saistības, un ieņēmumus un izdevumus, kas rodas, nodrošinot konkrēto pakalpojumu, ja nav noteiktas UP saistības. Praksē, kā minēts augstāk, izmaksas no fonda līdzekļiem par UP sniegšanu nav piemērotas.

ii. enerģētika, t.sk., siltumapgāde

Atbilstoši Enerģētikas likuma 5.pantam “(1) Energoapgādes komersanti ir regulējamie komersanti, kuri nodrošina enerģijas lietotāju drošu, pastāvīgu un stabilu apgādi ar elektroenerģiju, siltumenerģiju un dabasgāzi ekonomiski pamatoti pieprasītajā daudzumā un kvalitātē. Energoapgādes komersantu darbību regulē šis likums, likums “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” un Elektroenerģijas tirgus likums.”

Latvijas republikas teritorijā ar elektroenerģijas tirdzniecību var nodarboties reģistrēti uzņēmumi (Elektroenerģijas tirgotāju reģistrs), bet pamatā šobrīd lielākā daļa lietotāju elektroenerģiju pērk no AS „Latvenergo”. Elektroenerģijas pārvadi Latvijas Republikas teritorijā veic viens pārvades sistēmas operators – AS „Augstsprieguma tīkls”, bet elektroenerģijas sadali – 11 sadales sistēmas operatori (Sadales sistēmas operatoru licenču saraksts), no kuriem AS „Sadales tīkls” nodrošina 99% elektroenerģijas lietotāju elektroapgādi.⁶

Dabasgāzes apgādes nozare ietver dabasgāzes uzglabāšanu, pārvadi, sadali un tirdzniecību (izņemot dabasgāzes tirdzniecību automobiļu gāzes uzpildes kompresoru stacijās), savukārt nozares komersantu uzraudzību veic regulators. Vēsturiski Latvijas teritorijā darbojās viens tirgotājs – AS „Latvijas Gāze”⁷. Sākot no 2017. gada 3. aprīļa Latvijā darbojas atvērts dabasgāzes tirgus, kurā ikviens komersants, darbojas saskaņā ar liberalizēta dabasgāzes tirgus regulējumu.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija nosaka pakalpojumu tarifus. Elektroenerģijas un dabasgāzes pakalpojumu sniedzējiem izmaksas no publiskajiem resursiem netiek kompensētas, jo par sniegtajiem pakalpojumiem klienti maksā pilnā apmērā. Ja noteiktām sociāli neaizsargātām personu grupām tiek segta daļa no to maksājumiem, atbalsta saņēmējs ir fiziska persona un komercdarbības atbalsta nosacījumi nepiemērojas. Ja tiek plānots sniegt valsts atbalstu elektroenerģijas vai dabasgāzes pakalpojumu jomā, tiek ievēroti attiecīgie Eiropas Komisijas dokumenti šajā jomā⁸.

⁶ <https://www.sprk.gov.lv/lapas/elektroenerģija-komersantiem>

⁷ <https://www.sprk.gov.lv/lapas/dabasgaze-komersantiem>

⁸ Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam (2014/C 200/01)

Savukārt **siltumenerģijas pakalpojuma sniegšanai tiek piešķirts komercdarbības atbalsts un informācija par to ietverta tālāk pārskatā.** Atsevišķās pašvaldībās Latvijā netiek sniegts siltumapgādes pakalpojums, jo vēsturiski izveidojies, ka katra mājsaimniecība to nodrošina pati.

Lūdzam skaidri un detalizēti aprakstīt, kā Jūsu dalībvalstī tiek organizēta attiecīgo pakalpojumu sniegšana
Lūdzam norādīt, kāda veida pakalpojumi attiecīgajā nozarē Jūsu dalībvalstī ir definēti par VTNP. Lūdzam pēc iespējas skaidrāk izklāstīt to pakalpojumu saturu, kurus uzticēts sniegt kā pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.
<p>Latvijā vispārējo prasību organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (ūdensapgāde un kanalizācija; siltumapgāde; sadzīves atkritumu apsaimniekošana; notekūdeņu savākšana, novadīšana un attīrīšana) nosaka likums „Par pašvaldībām”. Likums „Par pašvaldībām” nenosaka kādam juridiskajam statusam ir jābūt to pakalpojumu, kurus organizēt ir pašvaldības pienākums, sniedzējam. Tajās pašvaldībās, kurās ir mazs iedzīvotāju skaits izņēmuma kārtā sabiedriskos pakalpojumus nodrošina pati pašvaldība. Tas lielā mērā ir saistīts ar to, ka mazo pašvaldību administratīvās teritorijās lielākoties ir individuālā apbūve, tai skaitā viensētas, kur ūdensapgādes un siltumapgādes jautājumi tiek risināti individuāli, savukārt nepieciešamība pēc centralizētiem sabiedriskajiem pakalpojumiem ir tikai dažos ciemos. Tādējādi pašvaldību finanšu līdzekļu taupības nolūkos tiek veidotas pašvaldības struktūrvienības bez juridiskas personas tiesībām un bez sava pastāvīga budžeta – komunālās saimniecības, kas darbojas uz nolikuma pamata. Pašvaldību struktūrvienības nodrošina komunālo pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem, iekasējot samaksu par sniegto pakalpojumu tādā apmērā, kas atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām. Ņemot vērā to, ka šī modeļa ietvaros sabiedriskos pakalpojumus nodrošina vietējā pašvaldība, nevis kapitālsabiedrība, nepastāv priekšnosacījums atlīdzības maksājuma iestāšanās faktam. Pārējās pašvaldībās komunālo pakalpojumu sniegšanu nodrošina kapitālsabiedrības, pamatojoties uz savstarpēji noslēgtu līgumu pamata. Līgumā par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, kas noslēgts starp konkrēto pašvaldību un konkrēto sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju – komersantu (kapitālsabiedrību) ir iekļauti visi elementi, kas definēti VTNP lēmumā. Deleģētie pakalpojumi: siltumenerģijas ražošana; siltumenerģijas piegāde, nodrošinot nepārtrauktu pakalpojumu sniegšanu ēku un būvju apsildei; siltumenerģijas realizācija atbilstoši noteiktajiem tarifiem; siltumapgādes tīklu, tehniskā aprīkojuma un infrastruktūras, kas izmantojama sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai, uzturēšana, apkalpošana, atjaunošana un rekonstrukcija.</p>
Lūdzam norādīt (raksturīgos) pilnvarojumu veidus . Ja kādā konkrētā nozarē tiek izmantoti pilnvarojumu standarta paraugi, lūdzam tos pievienot.
Līgums vai pašvaldības lēmums par sabiedrisko pakalpojumu funkciju deleģēšanu.
Lūdzam par katru nozari norādīt vidējo pilnvarojuma ilgumu (gados) un to pilnvarojumu īpatsvaru (%), куру ilgums pārsniedz 10 gadus . Lūdzam precizēt, kurās nozarēs tika uzticēts sniegt VTNP laikposmā, kas pārsniedz 10 gadus, un izskaidrot, kā šis ilgums ir pamatots.
Raksturīgie pilnvarojuma ilgumi ir 3, 6, 7 un 10 gadi. Pilnvarojuma ilgums nepārsniedz 10 gadus.

Lūdzam norādīt, vai uzņēmumiem (parasti) tiek piešķirtas ekskluzīvas vai speciālas tiesības .
Uzņēmumiem parasti tiek piešķirtas ekskluzīvas vai speciālas tiesības nodrošināt siltumapgādi noteiktā teritorijā (atkarīgs no teritorijas lieluma, vēsturiskās situācijas u.c. aspektiem).
Kādi atbalsta instrumenti ir izmantoti (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.)?
Biežāk sastopamie ir pašvaldības ieguldījums kapitālsabiedrības pamatkapitālā un galvojums aizdevumam komercbankā, taču mēdz būt arī pašvaldību subsīdijas/granti, tai skaitā, Kohēzijas fonda projekta realizācijai.
Lūdzam izskaidrot raksturīgo kompensācijas mehānismu saistībā ar attiecīgajiem pakalpojumiem un norādīt, vai tiek izmantota izmaksu sadales metode vai novērsto neto izmaksu metode.
<p>Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.5.2.1.1.apakšaktivitātes „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai” (turpmāk – 3.5.2.1.1.apakšaktivitāte) ietvaros tiek piešķirti Kohēzijas fonda granti. Saskaņā ar VTNP lēmumu kompensācijas summa nedrīkst būt lielāka par summu, kas nepieciešama, lai segtu neto izmaksas, kas rodas, pildot sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumus, tostarp saprātīgu peļņu. 3.5.2.1.1.apakšaktivitātes ietvaros finansējuma saņēmēja, kas sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecības nozīmi, saprātīgas peļņas apmērs ir kapitāla atdeves rādītājs, kas nepārsniedz 10%. Kapitāla atdeves rādītājs ir komercsabiedrības iepriekšējā pārskata gada neto peļņas attiecība pret pamatkapitālu. Finansējuma saņēmējam ir pienākums nodrošināt, ka robežvērtība nepārsniedz vidējo svērto rādītāju divu gadu periodā.</p> <p>Pašvaldībās ir iespējamās dažādas pieejas izmaksu kompensācijas metodes noteikšanā, tomēr kā biežāk lietotā metode ir minēta izmaksu sadales metode.</p>
Raksturīgie pasākumi, ko izmanto, lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju un nodrošinātu šādas pārmērīgas kompensācijas atmaksu.
<p>Katrai institūcijai ir tiesības pašai noteikt izmantojamās kontroles mehānismus. Līgumos, kas noslēgti starp pašvaldību un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju par noteiktu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu noteiktā teritorijā, ir paredzētas iespējas saņemt tikai noteiktus atlīdzības maksājumus. Ir līgumi, kuros ietverts nosacījums, ka kapitālsabiedrībai nav tiesības slēgt līgumus ar citām institūcijām par citu publisko finanšu resursu saņemšanu bez dalībnieku sapulces atļaujas. Tāpat lielākajā daļā noslēgtu līgumu komercsabiedrībām ir pienākums faktiskās ar ūdens apgādes un kanalizācijas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas un ieņēmumus uzskaitīt atsevišķi pa pakalpojumu veidiem un teritorijām. Minētā uzskaitē ir nodalīta no kopējās komercdarbības grāmatvedības uzskaites. Ir arī tādas pašvaldības, kurās sabiedrisko pakalpojumu regulēšanai pašvaldībai ir līgums ar citu komercsabiedrību, kas kontrolē izdevumu un ieņēmumu korektu iekļaušanu izcenojumos. Katra institūcija pati ir tiesīga izlemt, vai tai ir nepieciešams pieprasīt revidenta ziņojumu. KF projekta ietvaros (1) Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (turpmāk- LIAA) piecus gadus pēc projekta īstenošanas uzrauga finansējuma saņēmēja kapitāla atdeves rādītāja apmēru; (2)</p>

<p>Finansējuma saņēmējam ir pienākums projekta īstenošanas laikā un 10 gadus pēc projekta īstenošanas glabāt dokumentus, kas pierāda, ka piešķirtais valsts atbalsts atbilst šajos noteikumos minētajām prasībām; (3) kā arī kompensācija par sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu nepārsniedz EUR 15 000 000 vidēji gadā pilnvarojuma laikā. Pašvaldībās, lai nodrošinātu to, ka par vienām un tām pašām ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu saistītajām izmaksām atbalstu nepiešķir dažādas institūcijas, kapitālsabiedrību darbību uzrauga pašvaldības apstiprināts kapitāla daļu turētāja pārstāvis, kas katru gadu sniedz ziņojumu pašvaldībai. Uzņēmumu gada pārskati sniedz skaidru priekšstatu par ienākumu avotiem un izlietojumu.</p>	
<p>Lūdzam īsi izskaidrot, kā ir ievērotas pārredzamības prasības (skatīt 2012. gada VTNP lēmuma 7. pantu) attiecībā uz atbalstu, kas pārsniedz 15 miljonus euro un piešķirts uzņēmumiem, kuri veic arī tādas darbības, kas neietilpst VTNP darbības jomā. Lūdzam iekļaut Jūsu atbildē arī dažus attiecīgus piemērus šajā nolūkā publiskotajai informācijai (piemēram, saites uz tīmekļa vietnēm vai citas atsauces), norādīt, vai Jūsu valstī ir centrāla tīmekļa vietne, kurā šī informācija tiek publiskota par visiem attiecīgajiem atbalsta pasākumiem Jūsu dalībvalstī (ja jā, lūdzam norādīt saiti uz šo tīmekļa vietni), vai arī izskaidrot, vai un kā informācija tiek publiskota atbalsta piešķiršanas līmenī (piemēram, centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī).</p>	
<p>2015. un 2016.gadā siltumapgādes jomā īstenotajiem projektiem sniegtais atbalsts nepārsniedza 15 miljonus EUR vienam finansējuma saņēmējam.</p> <p>Vienlaikus informācija attiecībā uz ES fondu projektu īstenošanu tiek publicēta mājas lapā internetā, t.i., http://www.esfondi.lv/aktivitates</p>	
<p>Piešķirtā atbalsta summa</p>	
<p>Piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR) Šī summa ietver visu Jūsu valsts teritorijā piešķirto atbalstu, tostarp reģionālo un vietējo iestāžu piešķirto atbalstu. (A+B+C)</p>	
2016	2017
17,81 mln. EUR	3,49 mln. EUR
<p>A: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas valsts centrālās iestādes</p>	
2016	2017
13,66 mln. EUR	0,45 mln. EUR
<p>B: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas reģionālās iestādes</p>	
2016	2017
-	-

C: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas vietējās iestādes	
2016	2017
4,15 mln. EUR	3,04 mln. EUR
Izdevumu īpatsvars pa atbalsta instrumentiem (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.) (ja informācija ir pieejama)	
2016	2017
Atbalsts sniegts kā subsīdijas, t.sk.: Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 14,23 mln EUR. Dotācija – 1,01 mln EUR. Kapitālsabiedrību, kurās pašvaldība ir kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes no 2015.gada peļņas valsts budžetā – 2,79 mln. EUR. Aizdevumu garantija – 0,23 mln. EUR.	Atbalsts sniegts kā subsīdijas, t.sk.: Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 1,62 mln EUR. Dotācija – 0,85 mln EUR. Kapitālsabiedrību, kurās pašvaldība ir kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes no 2016.gada peļņas valsts budžetā – 0,48 mln. EUR. Aizdevumu garantija – 0,09 mln. EUR.
Papildu kvantitatīvā informācija (piemēram, saņēmēju skaits pa nozarēm, vidējā atbalsta summa, uzņēmumu lielums)	
2016	2017
Atbalsta saņēmēju skaits: 29 Vidējā atbalsta summa: 0,61 mln. EUR	Atbalsta saņēmēju skaits: 23 Vidējā atbalsta summa: 0,13 mln. EUR

iii. atkritumu savākšana

Lūdzam skaidri un detalizēti aprakstīt, kā Jūsu dalībvalstī tiek organizēta attiecīgo pakalpojumu sniegšana
Lūdzam norādīt, kāda veida pakalpojumi attiecīgajā nozarē Jūsu dalībvalstī ir definēti par VTNP. Lūdzam pēc iespējas skaidrāk izklāstīt to pakalpojumu saturu, kurus uzticēts sniegt kā pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.
Saskaņā ar likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” kā sabiedriskie pakalpojumi ir noteikta sadzīves atkritumu apsaimniekošanas nozare un, pamatojoties uz minētā likuma deleģējumu, Ministru kabinets ir noteicis sabiedrisko pakalpojumu veidus, kuru sniegšanu nepieciešams regulēt. Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas nozarē nepieciešams regulēt sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos.
Lūdzam norādīt (raksturīgos) pilnvarojumu veidus . Ja kādā konkrētā nozarē tiek izmantoti pilnvarojumu standarta paraugi, lūdzam tos pievienot.
Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas nozarē konkrētus regulējamo sabiedrisko pakalpojumu veidus atbilstoši likuma deleģējumam ir noteicis Ministru kabinets. Savukārt par konkrētā sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu starp pašvaldību un

sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju tiek slēgts pakalpojumu līgums, kurā iekļautas visas VTNP lēmuma, prasības. Pakalpojuma līgumu standarta paraugi nav apstiprināti.
Lūdzam par katru nozari norādīt vidējo pilnvarojuma ilgumu (gados) un to pilnvarojumu īpatsvaru (%), kuru ilgums pārsniedz 10 gadus . Lūdzam precizēt, kurās nozarēs tika uzticēts sniegt VTNP laikposmā, kas pārsniedz 10 gadus, un izskaidrot, kā šis ilgums ir pamatots.
<p>Sabiedrisko pakalpojumu līguma darbības termiņš ir paredzēts robežās no 5 līdz 10 gadiem.</p> <p>Lai varētu pretendēt uz atlīdzības maksājumiem, sabiedrisko pakalpojumu līgumam ir jābūt ar darbības laiku, kas nav mazāks par 5 gadiem un nepārsniedz 10 gadus. Šāda prasība ir saistīta arī ar nosacījumiem ES fondu līdzekļu saņemšanai.</p> <p>Vairāk nekā 95% no noslēgtajiem līgumiem ir ar darbības laiku līdz 10 gadiem. Pārējie ir ar darbības laiku no 5 līdz 8 gadiem. Kā minējusi par nozari atbildīgā ministrija (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija), Līgumi, kuru darbības laiks pārsniedz 10 gadus, praksē nav.</p>
Lūdzam norādīt, vai uzņēmumiem (parasti) tiek piešķirtas ekskluzīvas vai speciālas tiesības .
Par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos noslēgtajos līgumos ir piešķirtas tikai ekskluzīvas tiesības.
Kādi atbalsta instrumenti ir izmantoti (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.)?
Kā atbalsta instruments ir piemērotas tiešās subsīdijas.
Lūdzam izskaidrot raksturīgo kompensācijas mehānismu saistībā ar attiecīgajiem pakalpojumiem un norādīt, vai tiek izmantota izmaksu sadales metode vai novērsto neto izmaksu metode.
<p>Atlīdzības maksājumu apmēru, kas varētu tikt piešķirts, nosaka saskaņā ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ES un Latvijas normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības sniedzamajiem sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumiem; – ES un Latvijas normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības ES fondu līdzekļu piesaistīšanai ieguldījumiem sadzīves atkritumu apglabāšanas sabiedrisko pakalpojumu infrastruktūrā, šādu projektu īstenošanas kārtībai, kā arī neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanai un atmaksāšanai. <p>Līgumā par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu iekļauts punkts, kas nosaka, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs var saņemt atlīdzības maksājumus, kas ir investīcijas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā, tikai tādā apjomā, kas nodrošina sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kvalitātei.</p> <p>Nozares ministrija norāda, ka no centrālajām iestādēm saņemtie atlīdzības maksājumi ir paredzēti tikai investīcijām infrastruktūrā.</p>
Raksturīgie pasākumi, ko izmanto, lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju un nodrošinātu šādas pārmērīgas kompensācijas atmaksu.
<p>Līgumā par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu iekļauts punkts, kas paredz pienākumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam atlīdzības daļas, kas pārsniedz sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas izmaksas, atmaksu.</p> <p>Lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju, jau sākotnēji, nosakot investīcijām</p>

<p>sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja infrastruktūrā nepieciešamo līdzekļu apjomu, tiek ievērotas ES un Latvijas normatīvo aktu prasības, kas attiecas gan uz sniedzamo pakalpojumu kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem rādītājiem, gan ES un publisko finanšu līdzekļu piesaistei ieguldījumiem noteiktos finanšu un ekonomiskos rādītājos ūdenssaimniecības un sadzīves atkritumu apglabāšanas sabiedrisko pakalpojumu infrastruktūrā.</p>	
<p>Lūdzam īsi izskaidrot, kā ir ievērotas pārredzamības prasības (skatīt 2012. gada VTNP lēmuma 7. pantu) attiecībā uz atbalstu, kas pārsniedz 15 miljonus euro un piešķirts uzņēmumiem, kuri veic arī tādas darbības, kas neietilpst VTNP darbības jomā. Lūdzam iekļaut Jūsu atbildē arī dažus attiecīgus piemērus šajā nolūkā publiskotajai informācijai (piemēram, saites uz tīmekļa vietnēm vai citas atsauces), norādīt, vai Jūsu valstī ir centrāla tīmekļa vietne, kurā šī informācija tiek publiskota par visiem attiecīgajiem atbalsta pasākumiem Jūsu dalībvalstī (ja jā, lūdzam norādīt saiti uz šo tīmekļa vietni), vai arī izskaidrot, vai un kā informācija tiek publiskota atbalsta piešķiršanas līmenī (piemēram, centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī).</p>	
<p>2016. un 2017.gadā sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonos jomā īstenotajiem projektiem sniegtais atbalsts nepārsniedza 15 miljonus euro vienam finansējuma saņēmējam.</p>	
<p>Piešķirtā atbalsta summa</p>	
<p>Piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR)⁶. Šī summa ietver visu Jūsu valsts teritorijā piešķirto atbalstu, tostarp reģionālo un vietējo iestāžu piešķirto atbalstu. (A+B+C)</p>	
2016	2017
0,66 mln. EUR	1,25 mln. EUR
<p>A: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas valsts centrālās iestādes</p>	
2016	2017
0	0
<p>B: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas reģionālās iestādes</p>	
2016	2017
-	-
<p>C: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas vietējās iestādes</p>	
2016	2017
0,66 mln. EUR	1,25 mln. EUR
<p>Izdevumu īpatsvars pa atbalsta instrumentiem (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.) (ja informācija ir pieejama)</p>	
2016	2017

Dotācija – 100%	Dotācija – 100%
Papildu kvantitatīvā informācija (piemēram, saņēmēju skaits pa nozarēm, vidējā atbalsta summa, uzņēmumu lielums)	
2016	2017
Atbalsta saņēmēju skaits: 3	Atbalsta saņēmēju skaits: 3
Vidējā atbalsta summa: 0,22 mln. EUR	Vidējā atbalsta summa: 0,42 mln. EUR

iv. ūdensapgāde

Lūdzam skaidri un detalizēti aprakstīt, kā Jūsu dalībvalstī tiek organizēta attiecīgo pakalpojumu sniegšana
Lūdzam norādīt, kāda veida pakalpojumi attiecīgajā nozarē Jūsu dalībvalstī ir definēti par VTNP. Lūdzam pēc iespējas skaidrāk izklāstīt to pakalpojumu saturu, kurus uzticēts sniegt kā pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.
<p>Saskaņā ar likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” kā sabiedriskie pakalpojumi ir noteikta ūdenssaimniecības nozare un, pamatojoties uz minētā likuma deleģējumu, Ministru kabinets ir noteicis sabiedrisko pakalpojumu veidus, kuru sniegšanu nepieciešams regulēt. Ūdenssaimniecības nozarē nepieciešams regulēt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ūdens ieguvī, uzkrāšanu un sagatavošanu lietošanai līdz padevei centralizētajā ūdensvada tīklā; – ūdens piegādi no padeves vietas centralizētajā ūdensvada tīklā līdz piederības robežai; – notekūdeņu savākšanu centralizētajās kanalizācijas sistēmās no piederības robežas un novadīšanu līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām; – notekūdeņu attīrīšanu un novadīšanu vidē, tai skaitā virszemes ūdensobjektos.
Lūdzam norādīt (raksturīgos) pilnvarojumu veidus . Ja kādā konkrētā nozarē tiek izmantoti pilnvarojumu standarta paraugi, lūdzam tos pievienot.
Ūdenssaimniecības nozarē un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas nozarē konkrētus regulējamo sabiedrisko pakalpojumu veidus atbilstoši likuma deleģējumam ir noteicis Ministru kabinets. Savukārt par konkrētā sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu starp pašvaldību un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju tiek slēgts pakalpojumu līgums, kurā iekļautas visas <i>VTNP lēmuma</i> , prasības. Pakalpojuma līgumu standarta paraugi nav apstiprināti.
Lūdzam par katru nozari norādīt vidējo pilnvarojuma ilgumu (gados) un to pilnvarojumu īpatsvaru (%), kuŗu ilgums pārsniedz 10 gadus . Lūdzam precizēt, kurās nozarēs tika uzticēts sniegt VTNP laikposmā, kas pārsniedz 10 gadus, un izskaidrot, kā šis ilgums ir pamatots.
Sabiedrisko pakalpojumu līguma darbības termiņš ir paredzēts robežās no 5 līdz 10 gadiem. Lai varētu pretendēt uz atlīdzības maksājumiem, sabiedrisko pakalpojumu līgumam ir jābūt ar darbības laiku, kas nav mazāks par 5 gadiem un nepārsniedz 10 gadus. Šāda prasība ir saistīta arī ar nosacījumiem ES fondu līdzekļu saņemšanai. Vairāk

<p>nekā 95% no noslēgtajiem līgumiem ir ar darbības laiku līdz 10 gadiem. Pārējie ir ar darbības laiku no 5 līdz 8 gadiem. Kā minējusi par nozari atbildīgā ministrija (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija), Līgumi, kuru darbības laiks pārsniedz 10 gadus, praksē nav.</p>
<p>Lūdzam norādīt, vai uzņēmumiem (parasti) tiek piešķirtas ekskluzīvas vai speciālas tiesības.</p>
<p>Sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem ekskluzīvas tiesības tiek piešķirtas tajos gadījumos, kad šāds pakalpojumu sniedzējs pašvaldības administratīvajā teritorijā ir tikai viens. Savukārt, ja pašvaldības administratīvajā teritorijā ir divi vai vairāk šādi pakalpojumu sniedzēji, tad tiek piešķirtas speciālas tiesības. Ūdenssaimniecības nozarē noslēgtajos līgumos galvenokārt ir piešķirtas speciālas tiesības.</p>
<p>Kādi atbalsta instrumenti ir izmantoti (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.)?</p>
<p>Kā atbalsta instruments ir piemērotas tiešās subsīdijas.</p>
<p>Lūdzam izskaidrot raksturīgo kompensācijas mehānismu saistībā ar attiecīgajiem pakalpojumiem un norādīt, vai tiek izmantota izmaksu sadales metode vai novērsto neto izmaksu metode.</p>
<p>Atlīdzības maksājumu apmēru, kas varētu tikt piešķirts, nosaka saskaņā ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ES un Latvijas normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības sniedzamajiem ūdenssaimniecības un sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumiem; – ES un Latvijas normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības ES fondu līdzekļu piesaistīšanai ieguldījumiem ūdenssaimniecības un sadzīves atkritumu apglabāšanas sabiedrisko pakalpojumu infrastruktūrā, šādu projektu īstenošanas kārtībai, kā arī neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanai un atmaksāšanai. Līgumā par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu iekļauts punkts, kas nosaka, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs var saņemt atlīdzības maksājumus, kas ir investīcijas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā, tikai tādā apjomā, kas nodrošina sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kvalitātei. <p>Izmaksu sadales metodes atbalsta piešķirējiem atšķiras, atsevišķās atbildēs norādīts uz novērsto neto izmaksu metodi kā sarežģīti piemērojamu.</p>
<p>Raksturīgie pasākumi, ko izmanto, lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju un nodrošinātu šādas pārmērīgas kompensācijas atmaksu.</p>
<p>Līgumā par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu iekļauts punkts, kas paredz pienākumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam atlīdzības daļas, kas pārsniedz sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas izmaksas, atmaksu. Lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju, jau sākotnēji, nosakot investīcijām sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja infrastruktūrā nepieciešamo līdzekļu apjomu, tiek ievērotas ES un Latvijas normatīvo aktu prasības, kas attiecas gan uz sniedzamo pakalpojumu kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem rādītājiem, gan ES un publisko finanšu līdzekļu piesaistei ieguldījumiem noteiktos finanšu un ekonomiskos rādītājus ūdenssaimniecības un sadzīves atkritumu apglabāšanas sabiedrisko pakalpojumu infrastruktūrā.</p>

<p>Lūdzam īsi izskaidrot, kā ir ievērotas pārredzamības prasības (skatīt 2012. gada VTNP lēmuma 7. pantu) attiecībā uz atbalstu, kas pārsniedz 15 miljonus euro un piešķirts uzņēmumiem, kuri veic arī tādas darbības, kas neietilpst VTNP darbības jomā. Lūdzam iekļaut Jūsu atbildē arī dažus attiecīgus piemērus šajā nolūkā publiskotajai informācijai (piemēram, saites uz tīmekļa vietnēm vai citas atsauces), norādīt, vai Jūsu valstī ir centrāla tīmekļa vietne, kurā šī informācija tiek publiskota par visiem attiecīgajiem atbalsta pasākumiem Jūsu dalībvalstī (ja jā, lūdzam norādīt saiti uz šo tīmekļa vietni), vai arī izskaidrot, vai un kā informācija tiek publiskota atbalsta piešķiršanas līmenī (piemēram, centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī).</p>	
<p>2016. un 2017.gadā ūdenssaimniecības nozarē īstenotajiem projektiem sniegtais atbalsts nepārsniedza 15 miljonus euro vienam finansējuma saņēmējam.</p>	
<p>Piešķirtā atbalsta summa</p>	
<p>Piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR)⁶. Šī summa ietver visu Jūsu valsts teritorijā piešķirto atbalstu, tostarp reģionālo un vietējo iestāžu piešķirto atbalstu. (A+B+C)</p>	
2016	2017
21,97 mln EUR	24,16 mln EUR
<p>A: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas valsts centrālās iestādes</p>	
2016	2017
7,9 mln EUR	6,0 mln EUR
<p>B: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas reģionālās iestādes</p>	
2016	2017
-	-
<p>C: piešķirtā atbalsta kopējā summa (miljonos EUR), ko izmaksājušas vietējās iestādes</p>	
2016	2017
14,07 mln EUR	18,16 mln EUR
<p>Izdevumu īpatsvars pa atbalsta instrumentiem (tiešās subsīdijas, garantijas u. tml.) (ja informācija ir pieejama)</p>	
2016	2017
<p>Atbalsts sniegts kā subsīdijas, t.sk.:</p> <p>Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 6,94 mln EUR.</p> <p>Dotācija – 10,42 mln EUR.</p> <p>Kapitālsabiedrību, kurās pašvaldība ir kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes – 2,97 mln. EUR.</p> <p>Aizdevumu garantija – 1,64 mln. EUR.</p>	<p>Atbalsts sniegts kā subsīdijas, t.sk.:</p> <p>Finansējums pamatkapitāla palielināšanai – 10,17 mln EUR.</p> <p>Dotācija – 9,35 mln EUR.</p> <p>Kapitālsabiedrību, kurās pašvaldība ir kapitāla daļu turētāja, neizmaksātās dividendes – 2,79 mln. EUR.</p> <p>Aizdevumu garantija – 1,85 mln. EUR.</p>

Papildu kvantitatīvā informācija (piemēram, saņēmēju skaits pa nozarēm, vidējā atbalsta summa, uzņēmumu lielums)	
2016	2017
Atbalsta saņēmēju skaits: 63 Vidējā atbalsta summa: 0,35 mln. EUR	Atbalsta saņēmēju skaits: 56 Vidējā atbalsta summa: 0,43 mln. EUR

v. kultūra

Latvijā kultūras jomā nav definētu vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu.

vi. finanšu pakalpojumi

Latvijā finanšu pakalpojumu jomā nav definētu vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu.

vii. citas nozares (lūdzam precizēt)

Latvijā šobrīd nav definētu vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu nozarēs, kas nebūtu minētas EK piedāvātajā uzskaitījumā.

3. SŪDZĪBAS, KO IESNIEGUŠAS TREŠĀS PERSONAS

Lūdzam sniegt pārskatu par trešo personu iesniegtajām sūdzībām (jo īpaši par tiesvedību valstu tiesās) attiecībā uz pasākumiem, uz kuriem attiecas 2012. gada VTNP lēmums vai 2012. gada VTNP nostādnes. Lūdzam sniegt Jūsu atbildē pēc iespējas precīzāku informāciju un norādīt nozari, par kuru ir saņemtas sūdzības, sūdzību saturu un Jūsu iestāžu iespējamās turpmākos pasākumus vai prognozējamās tiesvedību rezultātus.

Latvija informē, ka nav saņēmusi sūdzības no trešajām personām attiecībā uz pasākumiem, uz kuriem attiecas 2012. gada VTNP lēmums vai 2012. gada VTNP nostādnes.

4. DAŽĀDI JAUTĀJUMI

Lūdzam norādīt, vai Jūsu iestādes ir saskārušās ar grūtībām 2012. gada VTNP lēmuma piemērošanā, un aicinām Jūs jo īpaši apsvērt šādus jautājumus:

- VTNP lēmuma 4. panta prasībām atbilstīga pilnvarojuma akta izstrāde;
Komentāru par šo nav.
- kompensācijas summas noteikšana saskaņā ar VTNP lēmuma 5. pantu;
Veselības aprūpes nozari pārstāvošā Veselības ministrija sniegtajā informācijā norādījusi, ka ņemot vērā ierobežoto veselības nozares valsts budžeta finansējumu, Ministru kabineta

2013.gada 17.decembra noteikumos Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” noteiktie tarifi atsevišķās pozīcijās nesedz pakalpojumu sniegšanas pašizmaksu, un līdz ar to kompensācija tiek piešķirta mazāka nekā faktiski nepieciešama.

- *Saprātīga peļņas līmeņa noteikšana saskaņā ar VTNP lēmuma 5. panta 5.–8. punktu;*

Veselības aprūpes nozari pārstāvošā Veselības ministrija sniegtajā informācijā norādījusi, ka, ņemot vērā ierobežoto veselības nozares valsts budžeta finansējumu, saprātīga peļņas apmēra iekļaušana kompensācijas summās ārstniecības iestādēm nav iespējama.

- *regulāra iespējamās pārmērīgās kompensācijas kontrole, kā noteikts VTNP lēmuma 6. pantā.*

Veselības aprūpes nozari pārstāvošā Veselības ministrija sniegtajā informācijā norādījusi, ka ņemot vērā ierobežoto veselības nozares valsts budžeta finansējumu, pārmērīga kompensācija nav iespējama. Lai nodrošinātu patiesu un precīzu informāciju par veiktajiem norēķiniem, pēc saimnieciskā gada beigām tiek sagatavoti savstarpējo norēķinu salīdzināšanas akti par noslēgto līgumu izpildi ar katru ārstniecības iestādi, kas sniedz valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, ietverot tajā Dienesta un ārstniecības iestādes informāciju par veiktā darba, līguma, norēķinu, prasījumu un saistību summām. Gadījumā, ja norēķinu salīdzināšanas rezultātā tiek konstatēts, ka iepriekšējā gada decembrī veiktā priekšapmaksa ārstniecības iestādēm par iepriekšējā gada decembrī veiktajiem veselības aprūpes pakalpojumiem ir lielāka par līguma ietvaros sniegto pakalpojumu apjomu, ārstniecības iestādei tiek sagatavota vēstule ar prasījumu atgriezt pārmaksāto summu. Ja minētā summa netiek atmaksāta valsts budžetā, Dienests šo pārmaksāto naudas līdzekļu summu ietur no maksājumiem par kārtējā gadā sniegtajiem valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem. Savukārt īstenoto ERAF projektu ietvaros slimnīcu infrastruktūras attīstības izmaksām ir noteikti vairāki pārmērīgas kompensācijas kontroles mehānismi:

- atbalsts infrastruktūrai nedrīkst pārsniegt infrastruktūras attīstības izmaksas;
- visas infrastruktūras attīstības darbības tiek realizēti balstoties uz publisko iepirkumu līgumiem;
- papildus tiek kontrolēts, lai atbalsts infrastruktūras attīstībai tiktu piešķirts proporcionāli infrastruktūras izmantošanai vispārējo tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniegšanā;
- pārmērīgas kompensācijas gadījumā ārstniecības iestādēm jāatmaksā piešķirtos līdzekļus noteiktā apmērā.

Lūdzam sniegt Jūsu atbildē pēc iespējas precīzāku informāciju, norādot attiecīgos piemērus un – attiecīgā gadījumā – nozari, kurā ir (lielākās) grūtības.

Veselības aprūpes nozari pārstāvošā Veselības ministrija sniegtajā informācijā jo īpaši ir uzsvērusi, ka nepieciešamība nodalīt atbalstu VTNP, kad atbalsta saņēmējs sniedz ne tikai VTNP pakalpojumus, prasa ievērojamus administratīvo resursu ieguldījumus gan no atbalsta sniedzēja puses, gan no atbalsta saņēmēja puses, kaut vairākos gadījumos ar VTNP nesaistītas darbības veido nebūtisku apjomu – pieci procenti un mazāk. Būtu nepieciešams izvērtēt un noteikt ar VTNP nesaistīto darbību pieļaujamo īpatsvaru un nosacījumus, kad to var piemērot, lai tas neietekmētu konkurenci, tādējādi vienkāršojot atbalsta sniegšanas pārvaldību.

b. Lūdzam norādīt, vai Jūsu iestādes ir saskārušās ar grūtībām 2012. gada VTNP nostādņu piemērošanā, un aicinām Jūs jo īpaši apsvērt šādus jautājumus:

- *sabiedriskās apspriešanas organizēšana saskaņā ar VTNP nostādņu 14. punktu;*
- *publiskā iepirkuma noteikumu ievērošana saskaņā ar VTNP nostādņu 19. punktu;*

- novērsto neto izmaksu noteikšana, kā paredzēts VTNP nostādņu 25.–27. punktā;
- saprātīga peļņas līmeņa noteikšana saskaņā ar VTNP nostādņu 33.–38. punktu.

Lūdzam sniegt Jūsu atbildē pēc iespējas precīzāku informāciju, norādot attiecīgos piemērus un – attiecīgā gadījumā – nozari, kurā ir (lielākās) grūtības.

Ņemot vērā to, ka Latvijā līdz šim nav gadījumu, kad kompensācija vidēji gadā pārsniegtu 15 miljonus EUR par pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanu jomās, kurām šāds sliekšnis piemērojams, Latvijā atbalsts nav sniegts atbilstoši VTNP nostādnēm. Komentāru nav.

c. Ja Jums ir kādas citas piezīmes par VTNP lēmuma un VTNP nostādņu piemērošanu saistībā ar tematiem, kas nav ietverti iepriekšējos jautājumos, lūdzam tās izteikt Jūsu ziņojumā.

Ievērojot tirgus attīstības tendences atsevišķās sociālo pakalpojumu nozarēs, nākotnē, iespējams, būtu nepieciešams kādu šīs jomas pakalpojumu definēt kā VTNP. Potenciāli šajā gadījumā atbildīgās iestādes varētu saskarties ar VTNP pakalpojuma definēšanas grūtībām. Latvija iestādes atzinīgi novērtētu, ja sociālo pakalpojumu jomā būtu EK sagatavots labās prakses/piemēru apkopojums sociālo pakalpojumu definēšanai kā VTNP, tādejādi ļaujot maksimāli izvairīties no acīm redzamas kļūdas pieļaušanas definējumā.